

КОШТОРИСНІ НОРМИ УКРАЇНИ

**Ресурсні елементні кошторисні норми
на реставраційно-відновлювальні роботи**

**Збірник 27
«ЖИВОПИСНІ РОБОТИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО: наказ Міністерства розвитку громад
та територій України
від 07 грудня 2021 № 322

1. ТЕХНІЧНА ЧАСТИНА

1.1 Загальні вказівки

1.1.1 Норми на реставраційно-відновлювальні роботи передбачають ресурси на виконання комплексу таких допоміжних робіт:

- специфічні умови робіт, неможливість застосування механізованої праці;
- необхідність додержання особливої обережності при виконанні робіт для забезпечення максимального збереження живопису;
- виконання робіт окремими ділянками з обмеженим фронтом робіт;
- фотофіксація окремих ділянок живопису в процесі проведення реставраційних робіт;
- робота з риштувань, в приміщеннях при електроосвітленні;
- підготовка робочого місця, інструментів, отримання матеріалів з доставкою їх до робочого місця;
- приготування розчинів, миючих засобів, емульсійних та шпакльованих матеріалів;
- прибирання сміття на робочому місці.

1.1.2 Ресурсними нормами не враховано:

- витрати труда художників-реставраторів на улаштування риштувань, необхідних для проведення робіт по реставрації монументального живопису, які визначаються додатково за КНУ РЕКНрв Збірник 21. «Різні роботи»;
- фотофіксація, яка визначається додатково за «Тимчасовий збірник цін на науково-проектні роботи по нерухомих пам'ятках історії та культури Української РСР» (ТЗЦНПР-91);
- виготовлення іконостасів та рам для картин. Норми на виконання цих робіт визначаються відповідно до КНУ РЕКНрв Збірник 5. «Реставрація і відтворення дерев'яних конструкцій і деталей».

1.1.3 Для відтворення живопису використовуються фарби художні в тубах, вага однієї туби – 10 г.

1.1.4 Склад ланки для виконання робіт з реставрації та відтворенню живопису прийнято, виходячи із складності робіт та кваліфікації художників-реставраторів, що наведено у таблиці 1.

1.1.5 При визначенні вартості живописних робіт в інвесторській кошторисній документації для обчислювання заробітної плати художників-реставраторів вартість людино-години цих робітників слід приймати для:

- художників-реставраторів вищої категорії - за розрядом 7,5;
- художників-реставраторів першої категорії – за розрядом 5,6;
- художників-реставраторів другої категорії – за розрядом 4;
- художників-реставраторів третьої категорії – за розрядом 2,4

Таблиця 1- Кваліфікаційний склад ланки художників-реставраторів для виконання живописних робіт по нормах (в долях участі, відображених у відсотках)

№ ланки	Групи	Художник-реставратор категорії:			
		вищої	першої	другої	третьої
1	2	3	4	5	6
1	1, 2, 59 (криме норм 27-1-26, 27-1-27) Норми 27-16-1, 27-16-3, 27-23-1	-	-	100	-
2	3, 24, 27, 58, 69 Норми 27-16-2, 27-16-4, 27-23-2	-	100	-	-
3	4, с 30 по 32, 36, 42, 85 Норми 27-1-26, 27-1-27,	100	-	-	-
4	5, с 37 по 39, 46, с 50 по 52, 60, 63, 65, 70, 87, 88, 94	60	-	40	-
5	с 6 по 13, 16, 20, 21, 28, 41, 43, 45, 61, 66, 72, 73, 90, 92, 93, 95	-	50	50	-
6	14, 18, 67, с 75 по 78	-	-	50	50
7	17, 25, 26, 29, с 33 по 35, 40, 64, 84, 86, 89	60	40	-	-
8	19, 44, с 47 по 49, с 54 по 57, 62, 68, 71, 74, 79, 80, 91	-	50	-	50
9	53, с 81 по 83	60	-	-	40

1.2 Історико-архівні вишукувальні та графічні роботи

1.2.1 Норми з 1 по 17 групи 1 передбачають роботи, які пов'язані з вивченням архівних даних, обробкою дослідних матеріалів, виражених у складанні історичних записок, написанні паспортів та звітів по виконаних роботах.

1.2.2 Ресурсними нормами розділу враховано:

- комплектування альбомів з підбором анотованих фотокарток та креслень;
- ведення журналу реставраційних робіт.

1.2.3 Характеристика категорії складності:

I категорія – живопис на плоскій поверхні з великим малюнком, малої насиченості.

II категорія – живопис на сферичній або криволінійній поверхні, з великим малюнком і на плоскій поверхні з дрібним малюнком середньої насиченості.

III категорія – живопис на сферичній і криволінійній поверхні з дрібним та насиченим малюнком, станковий живопис.

1.2.4 Норма 2 групи 4 передбачає, що площа пробного закріплення в одному місці не може перевищувати 25 дм².

1.2.5 Норма 3 групи 4 передбачає площу пробної розчистки не більше ніж 2 дм² для кожного шару.

1.2.6 Норма 4 групи 4 передбачає площу пробної розчистки живопису не більше ніж 20 см² для кожного шару.

1.2.7 Витрати матеріалів для норм групи 4 враховувати по фактичному використанню.

1.3 Монументальний живопис

1.3.1 Монументальний живопис на штукатурці

1.3.1.1 Ресурсними нормами передбачено наступний розподіл орнаменту по складності:

- проста складність – меандри, пальметки, плоский орнамент;
- середня складність – об'ємний фрагмент невеликої насиченості, монохромний і поліхромний;
- складний орнамент – насичений з великою кількістю складних елементів монохромний і поліхромний.

1.3.1.2 Малоформатним монументальним живописом вважати композиції розміром до 1 м^2 або фрагменти, ліки яких менше 1 дм^2 .

1.3.1.3 Пробне закріплення ґрунту враховано нормами груп 5, 6.

1.3.1.4 В разі одночасного відставання ґрунту від основи, укріплення відшарованих ділянок нормувати по нормам групи 5.

1.3.1.5. Для норм групи 12 дрібними втратами штукатурки вважати втрати не більше 5 дм^2 в одному місці або вузькі смуги с нерівними краями шириною до $1,5 \text{ дм}$ необмеженої довжини.

1.3.1.6 Для норм групи 13 великими поверхнями вважати поверхні більше 1 м^2 в одному місці.

1.3.1.7 Для норм групи 15 дрібними вставками вважати вставки розміром в одному місці до 10 дм^2 , великими вставками – більше 10 дм^2 .

1.3.1.8 При укріпленні дрібних і унікальних фрагментів застосовувати норми групи 17.

1.3.1.9 При видаленні кіптяви з малих засмолених ділянок площею до 1 м^2 застосовувати норму 27-26-1.

1.3.1.10 Шпаклювання вирубаних ділянок після видалення іржі (група 22) нормувати за нормами групи 13.

1.3.1.11 Видалення бризок штукатурних розчинів, воску, смоли, забруднень, різночасових тонувань, пофарбувань, слідів не повністю видаленого запису попередньої реставрації нормується по групі 26. Видалення клейового набілу нормувати як видалення клейового запису, а видалення вапняного набілу - як темперного запису.

1.3.1.12 Норми групи 30 передбачають виконання ескізу у масштабі 1:10 або 1:20 в залежності від розміру фрагменту, для малоформатного живопису – в натуральну величину.

1.3.1.13 У нормах 6, 12, 18 групи 33 передбачений локальний фон, який не входить до комплексу.

1.3.1.14 Витрата матеріалів (норми групи 36) береться по відповідним процесам, де використовується виготовлення кольорів.

1.3.2. Монументальний живопис на фрагментах.

1.3.2.1 Норма групи 37 не враховує калькування живопису, яке нормується по нормах групи 29. Виготовлення основи під зняті фрагменти нормувати окремо за КНУ РЕКНрв Збірник 5. «Реставрація та відтворення дерев'яних конструкцій та деталей».

1.3.2.2 У нормах групи 42 розмір фрагменту, що знімається, не повинен перевищувати 2 дм².

1.3.3. Монументальний живопис на полотні.

1.1.3.1 Ресурси на виготовлення барабану нормами групи 43 не враховано і належить визначати додатково за КНУ РЕКНрв Збірник 5. «Реставрація і відтворення дерев'яних конструкцій і деталей».

1.3.3.2 При відтворенні втрачених фрагментів на полотні треба користуватися положеннями розділу 1.3.1 та нормами групи 33.

1.3.3.3 Нормами групи 39 не враховано роботи по виготовленню основи (рами), які належить визначати за КНУ РЕКНрв Збірник 5. «Реставрація і відтворення дерев'яних конструкцій та деталей».

1.4 Станковий живопис (темпера та олійний)

1.4.1 Характеристика складності тонування:

- до простого тонування відноситься тонування середнім тоном без відтворення малюнку;
- до тонування середньої складності відноситься тонування пуантелю різними тонами з відтворенням основних кольорових плям;

- до складного тонування відноситься живописне тонування втраченої деталі в техніці близької до авторської.

1.4.2 Мініатюра – це твір виконавчого мистецтва, який відрізняється витонченістю художніх прийомів з розміром зображення ліків від підборіддя до волосяної частини не більш ніж 3 см².

1.4.3 Характеристика складності відтворення:

просте - відтворення по кромках і відтворення однобарвних місць та окремих точок;

середньої складності - відтворення багатобарвних місць живопису, але без відтворення малюнку, а також багатобарвне крапкове тонування;

складне - відтворення багатобарвного живопису з відтворенням малюнку; відтворення живописного шару у лаковій техніці, робота з використанням лупи;

особливо складне - відтворення живопису унікального, який має особливу цінність, як твір видатних авторів, школи, техніки. Унікальність твору визначається спеціальною художньою комісією.

1.4.4 Характеристика роздублювання полотна:

просте - у випадку, коли дублет легко відділяється від оригіналу, не має ушкоджень та поривів;

складне - якщо дублет має ушкодження або пориви, виконані на клейстері або олійною фарбою, в разі виконання компресів для роздублювання.

1.4.5 Норми групи 56 нормують процес суцільної та фрагментарної заклейки живопису. Заклейка, яка входить до складу різних процесів, окремо нормуванню не підлягає.

1.4.6 При доповненні левкасу в одному місці розміром більше ніж 1дм² нормувати за нормою 27-61-1.

1.4.7 По нормах групи 63 при пошаровому знятті багат шарового запису кожний шар нормувати окремо.

1.4.8 Норму 13 групи 65 «ретуш нерозчищеної поверхні» застосовувати при виконанні консерваційних робіт для надання живопису експозиційного виду.

1.4.9 Протирання нерозчищеного живопису піненом з оліфою нормувати за нормою 27-66-1.

1.4.10 Укріплення дошок старими шпонками нормувати по нормах групи 74 в залежності від розміру шпонки. Виготовлення шпонок великих розмірів (більше за 15 см) нормами не враховано.

1.4.11 Встановлення ікони (розміром більше ніж 1 м²) в іконостас, її виймання нормується за спеціальними нормами. Встановлення та виймання ікон розміром до 1 м² нормується за нормами групи 76.

1.4.12 При необхідності зняття декількох шарів запису, кожен шар нормувати окремо по нормах групи 86.

1.4.13 При доповненні ґрунту в одному місці більше ніж 1,0 дм² нормувати за нормою 2 групи 91.

1.4.14. Для картин розміром до 0,5 м² натяжку на підрамник нормувати по нормах 27-93-2, 27-97-4.

1.4.15. Проміжне покриття лаком перед тонуванням (підготовка під живопис) нормувати по нормам групи 95.

1.5 Коефіцієнти до ресурсних елементних кошторисних норм

Таблиця 2 - Коефіцієнти до ресурсних елементних кошторисних норм

Умови застосування	Номер груп (норм)	Коефіцієнти до норм витрат труда художників-реставраторів
1	2	3
1.5.1 При наявності обмірних креслень	2 (1-3)	0,8
1.5.2 При обведенні тушшю	2	1,1
1.5.3 При необхідності пробних закріплень ґрунту на площах більше 25 дм ² .	4 (1,2)	0,8
1.5.4 При закріпленні малих ділянок ґрунту площею до 0,25 м ²	5	1,15
1.5.5 Укріплення великого не еластичного ґрунту	5	1,25
1.5.6 Для фрески та унікальних фрагментів	19 (4); 20 (1,2)	1,5
1.5.7 При видаленні декількох шарів запису, які знімаються одночасно	25	1,2
1.5.8 При видаленні запису з живопису, який не має художньої цінності	25	0,6
1.5.9 На фресках і унікальних фрагментах	25 (1,4); 34	1,5
1.5.10 При копіюванні зі зменшенням масштабу	35	1,15
1.5.11 Для живопису, який знімається після зняття основи	43	0,3
1.5.12 В разі відділення дубльованого полотна, який пофарбований олійною фарбою та пересушеного полотна	50 (3)	1,25
1.5.13 При профілактичній заклейці ікони (картини) розміром більше 3 м ²	56	1,15
1.5.14 При підборі окремих фрагментів розміром менше 1 см ²	60	1,2
1.5.15 При видаленні забруднень з басми та окладу	62	0,85
1.5.16 При знятті багат шарового запису одночасно	63	1,15
1.5.17 При видаленні лака (оліфи) з басми та окладу	63 (1)	0,9
1.5.18 Покриття оліфою (лаком) басми та окладу з рельєфною поверхнею	66	1,2
1.5.19 При підпорядкуванні проривів стиковим методом	82	1,3
1.5.20 При виконанні робіт в вертикальному положенні	81	1,2
1.5.21 В разі видалення лакового покриття з додаванням воску	84 (2)	1,2
1.5.22 При підведенні тонованого ґрунту	91	1,15
1.5.23 При відтворенні цілком втраченого живопису	94	0,35
1.5.24 При покритті живопису лаком з воском	95	1,1

2. КОШТОРИСНІ НОРМИ

ІСТОРИКО-АРХІВНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ГРАФІЧНІ РОБОТИ

Група 1 Історико-архівні дослідження

27-1-1 Знайомство з матеріалами по покажчикам з архівів та бібліотек, зі складанням карток на відібраний матеріал.

27-1-2 Складання карток по документальним архівам та бібліографічним справам і фондам на відібраний текстовий, графічний та фотоматеріал.

Перегляд текстового архівного матеріалу по темі (загальне ознайомлення зі змістом), категорія складності:

27-1-3 перша;

27-1-4 друга;

27-1-5 третя.

Виписки з архівних справ та фондів, категорія складності:

27-1-6 перша;

27-1-7 друга;

27-1-8 третя.

Перегляд архівного матеріалу:

27-1-9 систематизованого;

27-1-10 не систематизованого.

Перегляд літератури за темою:

27-1-11 український текст;

27-1-12 іноземний текст;

27-1-13 річний комплект газет;

27-1-14 короткі виписки з літературних джерел;

27-1-15 опис відібраного графічного матеріалу та складання анотованих карток на акварелі, гравюри та інші графічні матеріали.

Перегляд фотокарток з складанням переліку переглянутого та відібраного матеріалу:

27-1-16 фотокартки;

27-1-17 репродукції.

Організація виробництва фотопродукції з виїздом фотографа на місце в межах міста:

27-1-18 в архівах та сховищах;

27-1-19 фотофіксація з природи;

27-1-20 в умовах майстерні.

27-1-21 Складання розгорнутих анотацій до графічних матеріалів, до ілюстрованих матеріалів звіту.

Складання історичних довідок, науково - методичних вказівок, науково-реставраційного звіту про виконану роботу:

27-1-22 повний обсяг виконаних робіт;

27-1-23 написання статті 80%;

27-1-24 редагування 20%.

27-1-25 Підбір ілюстрованого матеріалу.

Відбір проб:

27-1-26 ґрунту;

27-1-27 фарби.

Вимірник: 1 каталог (1-2), 1 сторінка переглянутого тексту (3-5), 1 друкований аркуш (6-8, 14, 22-24), 1 одиниця зберігання (9, 10), 1 сторінка друкованого тексту (11, 12, 21), комплект, картка (13, 15), 1 негатив (16-20), 1 друкований аркуш тексту (25), проба (26, 27)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-1-1	27-1-2	27-1-3	27-1-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,58	0,29	0,21	0,36

Продовження групи 1 (норми з 5 по 8)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-1-5	27-1-6	27-1-7	27-1-8
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,49	38,98	69,28	98,95

Продовження групи 1 (норми з 9 по 12)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-1-9	27-1-10	27-1-11	27-1-12
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,29	0,50	0,14	0,36

Продовження групи 1 (норми з 13 по 16)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-1-13	27-1-14	27-1-15	27-1-16
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	23,52	58,52	0,29	3,36

Продовження групи 1 (норми з 17 по 20)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-1-16	27-1-17	27-1-19	27-1-20
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	4,82	0,26	0,49	0,21

Продовження групи 1 (норми з 21 по 24)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-1-21	27-1-22	27-1-23	27-1-24
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	3,04	211,08	168,78	42,30

Закінчення групи 1 (норми з 25 по 27)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-1-25	27-1-26	27-1-27
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	48,07	0,34	0,37

Група 2 Замальовка кроки, калькування схем та їх пофарбування**Замальовка кроки з обміром та простановленням розмірів, категорія складності:**

27-2-1 перша;

27-2-2 друга;

27-2-3 третя.

Креслення олівцем у масштабі 1:20,1:10, категорія складності:

27-2-4 перша;

27-2-5 друга;

27-2-6 третя.

Калькування схем, категорія складності:

27-2-7 перша;

27-2-8 друга;

27-2-9 третя.

Пофарбування схем, категорія складності:

27-2-10 перша;

27-2-11 друга;

27-2-12 третя.

Нанесення умовних позначок на кальці або синьці, категорія складності:

27-2-13 перша;

27-2-14 друга;

27-2-15 третя.

Вимірник: 1 м² площі по натурі (1-6), 1 форматка (7-15).

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-2-1	27-2-2	27-2-3	27-2-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,01	1,34	1,69	1,46

Продовження групи 2 (норми з 5 по 8)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-2-5	27-2-6	27-2-7	27-2-8
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,93	2,40	0,58	0,95

Продовження групи 2 (норми з 9 по 12)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-2-9	27-2-10	27-2-11	27-2-12
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,37	1,23	2,50	3,84

Закінчення групи 2 (норми з 13 по 15)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-2-13	27-2-14	27-2-15
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,29	1,59	2,06

Група 3 Складання паспортів, відомостей, журналів**Складання:**

- 27-3-1 паспорту художнього твору
 27-3-2 відомостей обсягів реставраційних робіт
 27-3-3 ведення журналу реставраційних робіт

Вимірник: 1 паспорт (1), 1 позиція опису (2), 1 запис (3)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-3-1	27-3-2	27-3-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	17,38	0,69	0,63

Група 4 Пробне укріплення та розчистка стінопису

Пробне укріплення:

27-4-1 ґрунту стінопису;

27-4-2 зруйнованого фарбового шару стінопису.

Пробна розчистка:

27-4-3 стінопису;

27-4-4 живопису станкового.

Вимірник: 1 дм² (1-3), 1 см² (4)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-4-1	27-4-2	27-4-3	27-4-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,57	0,36	1,16	0,69

МОНУМЕНТАЛЬНИЙ ЖИВОПИС

Монументальний живопис по тинькванню

Група 5   Укріплення ґрунту стінопису, що відшарувався від основи, ін'єктуванням зв'язувального розчину

Склад робіт: Визначення місця відшарування ґрунту. Вибір місця для введення розчину. Підготовка прижимних пристроїв та інструментів. Приготування розчину. Свердління та підготовка отворів для заливки розчину. Залив в отвір води для змочування поверхні основи і ґрунту, що відшарувався. Багаторазове та послідовне введення розчину. Встановлення прижимів. Зняття прижимів після повного висихання та перевірки закріпленої ділянки. Забивання отворів.

Укріплення ґрунту стінопису, що відшарувався від основи, ін'єктуванням розчином синтетичних смол:

- 27-5-1   ґрунт одношаровий;
- 27-5-2   ґрунт двошаровий;
- 27-5-3   ґрунт багатошаровий.

Укріплення ґрунту стінопису, що відшарувався від основи, ін'єктуванням розчином вапняно-казеїновим:

- 27-5-4   ґрунт одношаровий;
- 27-5-5   ґрунт двошаровий;
- 27-5-6   ґрунт багатошаровий.

Укріплення ґрунту стінопису, що відшарувався від основи, ін'єктуванням розчином вапняним з наповнювачем:

- 27-5-7   ґрунт одношаровий;
- 27-5-8   ґрунт двошаровий;
- 27-5-9   ґрунт багатошаровий.

Вимірник: 1м² ґрунту

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-5-1	27-5-2	27-5-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати т руда художників-реставраторів	люд.-год.	10,46	12,48	20,93
	Механізми				
270-135	Перфоратори електричні	маш.-год.	0,126	0,156	0,2
	Матеріали				
1632-20	Вага сіра	кг	0,2	0,2	0,2
По проекту	Клейка речовина	кг	0,05	0,07	0,100
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,1	0,1	0,1
1632-108	Спирт етиловий ректифікований	кг	0,062	0,087	0,125

Продовження групи 5 (норми з 4 по 6)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-5-4	27-5-5	27-5-6
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	18,83	22,48	44,41
	Механізми				
270-135	Перфоратори електричні	маш.-год.	0,126	0,156	0,2
	Матеріали				
1632-20	Вата сіра	кг	0,2	0,2	0,2
По проекту	Клейка речовина	кг	0,05	0,07	0,100
1632-38	Вапняне борошно	т	0,003	0,0035	0,004
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,02	0,02	0,02
1632-108	Спирт етиловий	кг	0,037	0,044	0,05

Продовження групи 5 (норми з 7 по 9)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-5-7	27-5-8	27-5-9
1	2	3	4	5	6
1	Витрати т руда художників-реставраторів	люд.-год.	24,49	29,38	52,89
	Механізми				
270-135	Перфоратори електричні	маш.-год.	0,126	0,156	0,2
	Матеріали				
1632-20	Вата сіра	кг	0,2	0,2	0,2
1632-38	Вапняне борошно	т	0,003	0,003	0,004
По проекту	Клейка речовина	кг	0,020	0,025	0,030
По проекту	Наповнювач	кг	1,0	1,5	2,0
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,1	0,1	0,1
1632-108	Спирт етиловий ректифікований	кг	0,037	0,044	0,05

Група 6 Укріплення штукатурного шару, що зруйнований структурно

Склад робіт: Визначення місця зруйнування. Приготування розчину, підігрів з помішуванням. Багаторазове нанесення розчину до повного насичення зруйнованого шару з багаторазовим ущільненням. Видалення залишків розчину.

Укріплення штукатурного шару, що зруйновано структурно:

27-6-1 товщина ґрунту до 1 см

27-6-2 товщина ґрунту до 2 см

27-6-3 товщина ґрунту більше 2 см

Вимірник: 1м² ґрунта

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-6-1	27-6-2	27-6-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	11,04	17,67	22,97
	Матеріали				
1632-41	Калька під олівець	м	0,5	0,5	0,5
По проекту	Клейка речовина	кг	0,03	0,05	0,07
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,1	0,1	0,1
1632-108	Спирт етиловий ректифікований	кг	0,025	0,031	0,0375

Група 7 Укріплення ґрунту, що відшарований від основи, механічним способом (клямерами)

Склад робіт: Визначення місця відшарування ґрунту. Свердління отворів. Виготовлення та встановлення пробок. Вирубкування в ґрунті місця для заглиблення пластини. Обробка клямер ізоляційним шаром (свинцевим суриком на оліфі). Виготовлення спіралі з дроту (3, 4). Виготовлення розчину (вапняного або гіпсового) (3, 4). Закріплення клямеру розчином (3, 4).

Укріплення ґрунту, що відшарований від основи, механічним способом (клямерами на пробці):

27-7-1 з вирубкою ґрунту;

27-7-2 на поверхні.

Укріплення ґрунту, що відшарований від основи, механічним способом (клямер без пробки):

27-7-3 з вирубкою ґрунту;

27-7-4 на поверхні.

Вимірник: 1 клямер

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-7-1	27-7-2	27-7-3	27-7-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люод.-год.	0,61	0,52	0,37	0,31
	Механізми					
270-135	Перфоратор електричний	маш.год	0,01	0,01	0,01	0,01
	Матеріали					
111-112	Бура	т	0,000001	0,000001	0,000001	0,000001
111-253	Вапно будівельне негашене грудкове, сорт 1	т	0,000003	-	0,000003	0,000003
По проекту	Клейка речовина	кг	0,001	0,001	0,001	0,001
111-1858	Клямери, марка КЛ-2	1000шт	0,001	0,001	0,001	0,001
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,001	0,001	0,001	0,001
111-801	Дріт мідний круглий електротехнічний ММ [м'який], діаметр 1-3 мм та вище	т	0,000003	0,000003	0,000003	0,000003
1546-82	Сурик свинцевий	т	0,000001	0,000001	0,000001	0,000001

Група 8 Бортове укріплення штукатурного шару

Склад робіт: Зачистка країв кромки від старого розчину з промивкою водою кромки від пилу та бруду. Багаторазова обмазка кромки розчином з ущільненням, заглажуванням та профілюванням. Промивка країв стінопису на межі з місцем бортової обмазки. Підготовка та установка притискного пристосування (якщо необхідно).

Бортове укріплення штукатурного шару з установкою притискувала, товщиною шару:

- 27-8-1 до 0,5 см;
- 27-8-2 до 2,0 см;
- 27-8-3 більше 2,0 см.

Бортове укріплення штукатурного шару з установкою притискувала, товщиною шару:

- 27-8-4 до 0,5 см;
- 27-8-5 до 2,0 см;
- 27-8-6 більше 2,0 см.

Вимірник: 1 м кромки

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-8-1	27-8-2	27-8-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників - реставраторів	люд.-год.	1,11	0,78	0,93
	Матеріали				
1632-38	Вапнякове борошно	кг	0,2	0,35	0,5
1632-20	Вата сіра	кг	0,01	0,01	0,01
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,01	0,01	0,01
По проекту	Наповнювач	кг	0,5	1,0	1,3
142-10-2	Вода	м ³	0,001	0,001	0,001

Закінчення групи 8 (норми з 4 по 6)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-8-4	27-8-5	27-8-6
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,97	0,68	0,82
	Матеріали				
1632-38	Вапнякове борошно	кг	0,2	0,35	0,5
1632-20	Вата сіра	кг	0,01	0,01	0,01
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,01	0,01	0,01
По проекту	Наповнювач	кг	0,5	1,0	1,3
142-10-2	Вода	м ³	0,001	0,001	0,001

Група 9 Забивання тріщин у ґрунті живопису

Склад робіт: Підготовка інструменту та розчину. Зачистка кромки тріщин від пилу, бруду, розчину, змочування. Багаторазове накладання розчину з ущільненням, заглажування та шліфування.

Забивання тріщин у ґрунті живопису, товщина тріщин:

- 27-9-1 до 3,0 мм;
 27-9-2 до 10 мм;
 27-9-3 більше 10 мм.

Вимірник: 1 м тріщини

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-9-1	27-9-2	27-9-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,07	0,82	0,97
	Матеріали				
111-253	Вапно будівельне негашене грудкове, сорт 1	т	0,00002	0,00005	0,0001
По проекту	Клейка речовина	кг	0,005	0,007	0,010
111-623	Мило господарське	шт.	0,014	0,028	0,040
111-488	Купорос мідний	т	0,000005	0,00001	0,000015
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,01	0,015	0,02
142-10-2	Вода	м ³	0,001	0,0015	0,002

Група 10 Забивання тріщин в кладці з стінописом

Склад робіт: Заклеювання папером або марлею аварійного місця стінопису. Видалення цегляної крихти, пилу, бруду, змочування. Приготування розчину. Забивання тріщин в цегляній кладці розчином. Промивання живопису після забивання розчином. Видалення заклейки та залишків клею з живопису.

27-10-1 Забивання дрібних тріщин в кладці з стінописом вапняно-пісчаним розчином

27-10-2 Забивання великих тріщин в кладці з стінописом вапняно-пісчаним розчином з забутовкою

Вимірник: 1 м тріщини.

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-10-1	27-10-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,81	2,45
	Матеріали			
111-253	Вапно будівельне негашене грудкове, сорт 1	т	0,0015	0,002
1632-16	Папір фільтрувальний	кг	0,01	0,02
1632-20	Вата сіра	кг	0,01	0,02
По проекту	Клейка речовина	кг	0,05	0,05
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,01	0,02
По проекту	Наповнювач	кг	4,5	6,0
142-10-2	Вода	м ³	0,001	0,001

Група 11 Доповнення штукатурки в живопису в місцях великих втрат

Склад робіт: Зачищення місця для накладання нового ґрунту. Заготівка розчину та інструмента. Багаторазове накладання розчину з ущільненням та шліфівкою. Промивка краю стінопису, в межах місць доповнення втрат. Влаштування дротяного каркасу (4-6).

Доповнення штукатурки в живопису в місцях великих втрат без влаштування каркасу, товщина ґрунту:

27-11-1 одношаровий;

27-11-2 двошаровий;

27-11-3 багатошаровий.

Доповнення штукатурки в живопису в місцях великих втрат з влаштуванням каркасу, товщина ґрунту:

27-11-4 одношаровий;

27-11-5 двошаровий;

27-11-6 багатошаровий.

Вимірник: 1 м² штукатурки

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-11-1	27-11-2	27-11-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	3,60	6,31	8,84
	Матеріали				
111-253	Вапно будівельне негашене грудкове, сорт 1	т	0,003	0,0055	0,007
111-112	Бура	т	0,000005	0,000005	0,000005
1632-20	Вата сіра	кг	0,02	0,02	0,02
По проекту	Клейка речовина	кг	0,005	0,01	0,015
111-488	Купорос мідний, марка А	т	0,00002	0,00002	0,00002
111-623	Мило тверде господарське 72%	шт	0,06	0,06	0,06
111-1604	Папір шліфувальний	м2	0,05	0,05	0,05
По проекту	Наповнювач	кг	9,0	16,5	21,0
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,04	0,045	0,05

Закінчення групи 11 (норми з 4 по 6)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-11-4	27-11-5	27-11-6
1	2	3	7	8	9
1	Витрати т руда художників-реставраторів	люд.-год.	5,53	8,24	10,77
	Матеріали				
111-253	Вапно будівельне негашене грудкове, сорт 1	т	0,003	0,0055	0,007
111-112	Бура	т	0,000005	0,000005	0,000005
1632-20	Вата сіра	кг	0,02	0,02	0,02
111-179	Цвяхи будівельні з плоскою голівкою, мм 1,5x50	т	0,00002	0,00002	0,00002
По проекту	Клейка речовина	кг	0,005	0,01	0,015
111-488	Купорос мідний, марка А	т	0,00002	0,00002	0,00002
111-623	Мило тверде господарське 72%	шт	0,06	0,06	0,06
111-1604	Папір шліфувальний	м2	0,05	0,05	0,05
По проекту	Наповнювач	кг	9,0	16,5	21,0
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,04	0,045	0,05
111-801	Дріт мідний круглий електротехнічний ММ [м'який], діаметр 1-3 мм та вище	т	0,000025	0,000025	0,000025

Група 12 Доповнення ґрунту (штукатурки) живопису в місцях дрібних втрат

Склад робіт: Зачищення місця для накладання нового ґрунту. Заготівка розчину та інструмента. Багаторазове накладання розчину з ущільненням та шліфівкою. Промивка краю стінопису, в межах місць доповнення втрат.

Доповнення ґрунту (штукатурки) живопису в місцях дрібних втрат, товщина ґрунту:

27-12-1 одношаровий;

27-12-2 двошаровий;

27-12-3 багатошаровий.

Вимірник: 1 дм² штукатурки

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-12-1	27-12-2	27-12-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,19	0,30	0,40
	Матеріали				
111-112	Бура	т	0,000001	0,000001	0,000001
1632-20	Вата сіра	кг	0,01	0,01	0,01
111-253	Вапно будівельне грудкове негашене, сорт 1	т	0,00004	0,000045	0,00005
По проекту	Клейка речовина	кг	0,001	0,001	0,001
111-488	Купорос мідний, марка А	т	0,000001	0,000001	0,000001
111-623	Мило тверде господарське 72%	шт	0,006	0,009	0,012
По проекту	Наповнювач	кг	0,12	0,135	0,15
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,005	0,005	0,005
111-1604	Папір шліфувальний	м ²	0,01	0,01	0,01

Група 13 Шпаклювання втрат ґрунту живопису

Склад робіт: Приготування шпаклівки. Шпаклювання (зачищення місця, багаторазове накладання розчину, ущільнення, шліфовка) Очистка живопису після шпаклювання (в межах місця втрат).

Шпаклювання втрат ґрунту живопису площа поверхні:

27-13-1 більше 1 м²
 27-13-2 більше 1 дм²
 27-13-3 менше 1 см²

Вимірник: м² (1), дм² (2), см² (3)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-13-1	27-13-2	27-13-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	4,40	0,26	0,09
	Матеріали				
111-253	Вапно будівельне негашене грудкове, сорт сорт 1	т	0,0005	0,00005	0,000005
По проекту	Клейка речовина	кг	0,01	0,001	0,0001
111-488	Купорос мідний, марка А	т	0,00002	0,000001	0,0000001
111-620	Крейда природна мелена	т	0,0005	0,00005	0,000005
111-623	Мило тверде господарське 72%	шт	0,03	0,003	0,0003
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,01	0,001	0,0001

Група 14 Видалення цвяхів з стародавнього ґрунту стінопису з обробкою цвяхів у ґрунті (за необхідністю)

Склад робіт: Перевірка стану ґрунту живопису. Визначення засобу виїмки або спилювання. Підготовка інструменту. Виїмка цвяхів з обережністю, що забезпечує збереженість стародавнього ґрунту живопису.

Видалення цвяхів з стародавнього ґрунту стінопису без обробки цвяхів у ґрунті на основі:

- 27-14-1 з цегли або каменю;
- 27-14-2 дерев'яній.

Видалення цвяхів з пробкою з стародавнього ґрунту стінопису без обробки цвяхів у ґрунті на основі:

- 27-14-3 з цегли або каменю;
- 27-14-4 дерев'яній.

Видалення костилів з стародавнього ґрунту стінопису без обробки цвяхів у ґрунті на основі:

- 27-14-5 з цегли або каменю;
- 27-14-6 дерев'яній.

Видалення цвяхів з стародавнього ґрунту стінопису з обробкою цвяхів у ґрунті на основі:

- 27-14-7 з цегли або каменю;
- 27-14-8 дерев'яній.

Видалення цвяхів з пробкою з стародавнього ґрунту стінопису з обробкою цвяхів у ґрунті на основі:

- 27-14-9 з цегли або каменю;
- 27-14-10 дерев'яній.

Видалення костилів з стародавнього ґрунту стінопису з обробкою цвяхів у ґрунті на основі:

- 27-14-11 з цегли або каменю;
- 27-14-12 дерев'яній.

Вимірник: 1 цвях (1-4, 7-10), 1 костиль (5, 6, 11, 12)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-14-1	27-14-2	27-14-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників – реставраторів	люд.-год.	0,19	0,1	0,78
	Матеріали				
По проекту	Лак	т	0,000005	0,000005	0,000005
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,005	0,005	0,005
По проекту	Розчинник	т	0,000005	0,000005	0,000005

Продовження групи 14 (норми з 4 по 6)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-14-4	27-14-5	27-14-6
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників – реставраторів	люд.-год.	0,53	1,32	0,88
	Матеріали				
По проекту	Лак	т	0,000005	0,00001	0,00001
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,005	0,01	0,01
По проекту	Розчинник	т	0,000005	0,00001	0,00001

Продовження групи 14 (норми з 7 по 9)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-14-7	27-14-8	27-14-9
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,45	0,36	1,04
	Матеріали				
По проекту	Лак	т	0,000005	0,000005	0,000005
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,005	0,005	0,005
По проекту	Розчинник	т	0,000005	0,000005	0,000005
1546-82	Сурик свинцевий	т	0,000008	0,000008	0,000008

Закінчення групи 14 (норми з 10 по 12)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-14-10	27-14-11	27-14-12
1	2	3	7	8	9
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,79	1,58	1,14
	Матеріали				
По проекту	Лак	т	0,000005	0,00001	0,00001
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,005	0,01	0,01
По проекту	Розчинник	т	0,000005	0,00001	0,00001
1546-82	Сурик свинцевий	т	0,000008	0,000015	0,000015

Група 15 Видалення зруйнованого ґрунту живопису або пізніших вставок

Склад робіт: Визначення меж ділянки для видалення ґрунту. Підготовка інструменту, точіння. Видалення зруйнованої ділянки ґрунту або пізніших вставок.

Видалення зруйнованого ґрунту живопису або пізніших вставок розчином вапняним або алебастровим:

27-15-1 дрібні вставки;

27-15-2 великі вставки.

Видалення зруйнованого ґрунту живопису або пізніших вставок розчином цементним або на рідкому склі:

27-15-3 дрібні вставки;

27-15-4 великі вставки.

Вимірник: 1 дм² (1, 3), 1 м² (2, 4)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-15-1	27-15-2	27-15-3	27-15-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,11	1,12	0,36	4,45

Група 16 Закріплення розчином зруйнованого фарбового шару (лущення, спученість та розпилення)

Склад робіт: Приготування робочих розчинів згідно затвердженої методики. Обробка водно-спиртовим розчином поверхні дільниці, яка закріплюється. Проколювання тонкої голкою спучених дільниць фарбованого шару. Введення закріплюючої суміші під кожне лущення та спучення м'яким маленьким пензлем. Пригладжування або притискування фарбового шару через фільтрувальний папір ватним тампоном.

Закріплення розчином зруйнованого фарбового шару масляного живопису:

27-16-1 розпилення;
27-16-2 спучення, лущення.

Закріплення розчином зруйнованого фарбового шару темперно-клейового живопису:

27-16-3 розпилення
27-16-4 спучення, лущення

Вимірник: 1 м² поверхні живопису

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-16-1	27-16-2	27-16-3	27-16-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	2,52	3,58	3,14	4,42
	Матеріали					
По проекту	Антисептик	кг	0,001	0,001	0,001	0,001
111-107	Папір обгортковий маса 1м ² 120 г	т	0,0002	0,0002	0,0002	0,0002
1632-20	Вата сіра	кг	0,02	0,02	0,02	0,02
1546-10	Віск бджолиний	кг	0,16	0,16	-	-
По проекту	Клейка речовина	кг	0,1	0,07	--	--
111-310	Каніфоль соснова	т	0,00005	0,00005	--	--
1632-57	Лак „Мордан”	кг	0,15	0,15	--	--
1632-69	Мед натуральний	кг	0,04	0,04	0,04	0,04
По проекту	Розчинник	т	0,00005	0,00005	--	--
1632-108	Спирт етиловий ректифікований	кг	0,0375	0,0375	0,0375	0,0375
1632-124	Яйце куряче	шт.	--	--	4	4

Група 17 Закріплення розчином дуже зруйнованого фарбового шару (лущення, спученість та розпилення)

Склад робіт: Приготування робочих розчинів згідно затвердженої методики. Обробка водно-спиртовим розчином поверхні дільниці, яка закріплюється. Ведення шприцом або м'яким маленьким пензлем закріплюючої суміші через папір. Пригладжування або притискування фарбового шару через фільтрувальний папір ватним тампоном. Видалення з поверхні живопису надлишок розчину.

Закріплення розчином дуже зруйнованого фарбованого шару олійного стінопису

- 27-17-1 авторський шар;
27-17-2 через багатошарову запис.

Закріплення розчином дуже зруйнованого фарбованого шару темперно-клейового стінопису

- 27-17-3 авторський шар;
27-17-4 через багатошарову запис.

Вимірник: 1 дм² поверхні живопису

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-17-1	27-17-2	27-17-3	27-17-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,16	0,25	0,20	0,27
	Матеріали					
По проекту	Антисептик	кг	0,00001	0,00001	0,00001	0,00001
111-107	Папір обготковий маса 1м ² 120г	т	0,0002	0,0002	0,0002	0,0002
1632-20	Вата сіра	кг	0,0002	0,0002	0,0002	0,0002
1546-10	Віск бджолиний	кг	0,0016	0,0016	--	--
По проекту	Клейка речовина	кг	0,001	0,0007	--	--
111-310	Каніфоль соснова	т	0,0000005	0,0000005	--	--
1632-57	Лак „Мордан”	кг	0,0015	0,0015	--	--
1632-69	Мед натуральний	кг	0,0004	0,0004	0,0004	0,0004
По проекту	Розчинник для лако-фарбових матеріалів	т	0,0000005	0,0000005	--	--
1632-108	Спирт етиловий ректифікований	кг	0,000375	0,000375	0,000375	0,000375
1632-124	Яйце куряче	шт	--	--	0,04	0,04

Група 18 Видалення плісняви з живописного шару з дезінфекцією

Склад робіт: Приготування дезінфікуючого розчину (водно-спиртового).
Промивка стінопису розчином за допомогою пензля, ватного тампону або пульвелізатора Промивка стінопису чистою водою.

Видалення плісняви з живописного шару з дезінфекцією

27-18-1 живопис олійний темперний;

27-18-2 живопис клейовий.

Вимірник: 1 м² поверхні

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-18-1	27-18-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників - реставраторів	люд.-год.	1,72	1,76
	Матеріали			
По проекту	Антисептик	кг	0,005	0,005
1632-21	Вата технічна бавовняна	кг	0,050	0,050
1632-90	Пемза	кг	0,01	0,01
1632-108	Спирт етиловий ректифікований	кг	0,2	0,15
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00015	0,0001

Група 19 Видалення бруду з поверхні живопису

Склад робіт: Приготування розчину. Промивка живопису від пилу, легкого нальоту плісені та пташиного посліду. Видалення бруду сухим способом – прокатка тістом (3).

Видалення бруду з поверхні олійного живопису:

27-19-1 розчином.

Видалення бруду з поверхні темперно-клейового стінопису:

27-19-2 розчином;

27-19-3 сухим способом.

Видалення бруду з поверхні олійного фактурного живопису без видалення лаку:

27-19-4 розчином

Вимірник: 1 м² поверхні живопису

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-19-1	27-19-2	27-19-3	27-19-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,96	5,71	0,86	2,35
	Матеріали					
1632-20	Вата сіра	кг	0,2	0,2	--	0,2
По проекту	Булка	кг	--	--	0,2	--
111-218	Гліцерин синтетичний	т	0,00000 3	--	--	0,00000 3
1632-78	Мило дитяче	кг	0,05	0,05	--	0,05
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,1	0,1	--	0,1
1632-108	Спирт етиловий ректифікований	кг	5	0,025	--	0,025
1546-8	Вода дистильована	м ³	0,0001	0,0001	--	--
1632-49	Ластики	шт	--	--	8	--
1632-67	Олія льняна	кг	0,05	--	--	0,05
1632-107	Спирт нашатирний	кг	0,005	0,005	--	0,005
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,0001	0,00005	--	0,0002

Група 20 Видалення засмоленої кіптяви, що важко видаляється з стінопису, який виконано в масляній темперній техніці та фрески

Склад робіт: Приготування розчину. Багаторазове нанесення розчину до повного змочування фарбованого шару. Зняття застарілої кіптяви тампоном та скальпелем. Нейтралізація поверхні живопису льняним маслом.

Видалення засмоленої кіптяви, що важко видаляється з стінопису, який виконано в олійній темперній техніці та фрески, поверня:

27-20-1 гладка;
27-20-2 фактурна.

Вимірник: 1 м² поверхні живопису

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-20-1	27-20-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	8,84	11,54
	Матеріали			
1632-19	Вата біла	кг	0,25	0,25
111-218	Гліцерин синтетичний	кг	0,0375	0,0375
1632-78	Мило дитяче	кг	0,0625	0,0625
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,125	0,125
1632-108	Спирт етиловий ректифікований	кг	0,0313	0,0313
1546-8	Вода дистильована	м3	0,000125	--
1632-67	Олія льняна	кг	0,0625	0,0625
1632-107	Спирт нашатирний	кг	0,00625	0,00625
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,000125	0,00025

Група 21 Видалення засмоленої кіптяви, що важко видаляється з клейового стінопису

Склад робіт: Приготування тіста на 70% спиртовому розчині до густої маси, яка не прилипає до рук. Прокат тістом стінопису неодноразово.

Видалення засмоленої кіптяви, що важко видаляється з клейового стінопису, стан фарбованого шару гарний, поверня:

27-21-1 гладка;

27-21-2 фактурна.

Видалення засмоленої кіптяви, що важко видаляється з клейового стінопису, стан фарбованого шару поганий, поверня:

27-21-3 гладка;

27-21-4 фактурна.

Вимірник: 1 м² поверхні живопису

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-21-1	27-21-2	27-21-3	27-21-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	люд.-год.	1,96	2,58	3,86
	Матеріали					
1632-77	Мука пшенична вищого гатунку	кг	0,2	0,6	0,4	0,8
1632-108	Спирт етиловий ректифікований	кг	0,15	0,4	0,25	0,5

Група 22 Видалення іржі з поверхні живопису

Склад робіт: Приготування розчину. Багаторазова обробка розчином (травлення). Нанесення ізоляційного розчину. Вируб інструментами іржавого ореолу при необхідності.

Видалення іржі з поверхні живопису :

27-22-1 з вирубкою іржавих ореолів;

27-22-2 без вирубки.

Вимірник: 1 дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-22-1	27-22-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,069	0,058
	Матеріали			
111-1604	Папір шліфувальний	м ²	--	0,01
111-424	Білило цинкове, МА-15	т	0,000005	0,000005
111-488	Купорос мідний, марка А	т	0,000010	0,000010
111-253	Вапно будівельне негашене грудкове, сорт 1	т	0,00003	--
111-310	Каніфоль соснова	т	0,000005	0,000003
По проекту	Квасци	кг	0,030	0,030
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	--	0,000010
1113-72	Кислота соляна технічна	т	--	0,000010
1632-51	Кислота щавельна	кг	--	0,005

Група 23 Видалення ємчуги з стінопису

Склад робіт: Легке змочування за допомогою пензля видалення ємчуги пушистої. Видалення ємчуги склоподібної скальпелем.

Видалення ємчуги з стінопису:

27-23-1 пушистої;

27-23-2 скловидної.

Вимірник: 1 м² (1), 1 дм² (2)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-23-1	27-23-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,83	0,22
	Матеріали			
1632-20	Вата сіра	кг	0,050	0,050
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,187	0,00375
1632-104	Смола „Сандарак”	кг	0,150	0,001

Група 24 Видалення оліфи або лаку з поверхні живопису без зняття запису

Склад робіт: Підбір розчинників, нанесення розчинника на лакову плівку за допомогою пензля або компресу. Зняття накривної плівки оліфи або лаку с поверхні стінопису. Промивка поверхні стінопису тампонами.

Видалення оліфи або лаку з поверхні живопису без зняття запису:

27-24-1 з фрески, темперного стінопису.

Видалення оліфи або лаку з поверхні олійного живопису без зняття запису, поверхня:

27-24-2 гладка;

27-24-3 фактурна.

Вимірник: 1 м² поверхні живопису

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-24-1	27-24-2	27-24-3
1	2	3	4	5	
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	14,11	16,58	21,5
	Матеріали				
1632-107	Спирт нашатирний	кг	0,03	0,070	0,100
1632-20	Вата сіра	кг	0,300	0,300	0,500
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,1	0,1	0,1
1632-67	Олія льняна	кг	--	0,100	0,150
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,0003	0,0004	0,0005
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,125	0,187	0,25

Група 25 Видалення з живопису запису з вибіркою

Склад робіт: Підготовка розчинників та приготування розчинів. Розм'якшення шару запису (за допомогою компресів). Видалення набухнутої плівки запису. Вибірка – обробка розкритого живопису шляхом видалення забрудненості і запису, які не зійшли після зняття у нерівності ґрунту.

Видалення з темперного живопису запису з вибіркою, запис:

27-25-1 темпера;
27-25-2 олійний;
27-25-3 клейовий.

Видалення з темперного живопису запису з вибіркою, запис:

27-25-4 темпера;
27-25-5 олійний;
27-25-6 клейовий.

Вимірник: 1 м² поверхні живопису

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-25-1	27-25-2	27-25-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	25,87	18,82	2,97
	Матеріали				
1632-107	Спирт нашатирний	кг	0,015	0,020	--
1632-20	Вата сіра	кг	0,100	0,100	0,100
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,025	0,025	0,025
1632-67	Олія льняна	кг	0,030	0,050	--
1632-78	Мило дитяче	кг	--	--	0,020
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00025	0,0003	--
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,0625	--	--
111-113	Бязь сурова	10 м2	--	0,005	--
111-1720	Плівка поліетиленова	м2	--	1	--
По проекту	Фланель	м		0,05	

Закінчення групи 25 (норми з 4 по 6)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-25-4	27-25-5	27-25-6
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	22,51	18,37	2,26
	Матеріали				
1632-107	Спирт нашатирний	кг	0,050	--	--
1632-20	Вата сіра	кг	0,100	0,100	0,100
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,025	0,025	0,025
1632-67	Олія льняна	кг	0,050	--	--
1632-78	Мило дитяче	кг	--	--	0,020
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,0003	0,00025	--
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,625	0,625	--
111-113	Бязь сурова	10 м ²	--	0,005	--
111-1720	Плівка поліетиленова	м ²	--	1	--
По проекту	Фланель	м	0,5	0,5	--

Група 26 Видалення часткової записі с живопису з вибіркою

Склад робіт: Визначення місця, яке підлягає частковій розчистці. Підготовка розчинників. Видалення запису, розчистка. Вибірка на розкритій записі.

27-26-1 Видалення часткової записі с живопису з вибіркою

Вимірник: 1 дм² обробленої поверхні

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-26-1
1	2	3	4
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,41
	Матеріали		
1632-20	Вата сіра	кг	0,00100
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,00025
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,0000025
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,0050

Група 27 Видалення шпаклівки з живопису

Склад робіт: Визначення місця та методу розчистки. Приготування розчинників. Розм'якшення шпаклівки шляхом підігріву (електроприводами). Видалення шпаклівки скальпелем. Обробка розчинами для видалення залишків шпаклівки (промивка).

27-27-1 Видалення олійної шпаклівки з олійного та темперного стінопису та фрески**Видалення шпаклівки з темперного живопису, запис:**

27-27-2 темпера;

27-27-3 олійний;

27-27-4 клейовий.

Вимірник: 1 дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-27-1	27-27-2	27-27-3	27-27-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,28	0,22	0,24	0,35
	Матеріали					
111583	Марля побутова сурова	10м	0,001	0,001	0,001	0,001
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,0003	0,0001	0,0001	0,0001
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,125	0,0625	0,0625	0,0625

Група 28 Видалення шару штукатурки з живопису за допомогою промивки та вибірки на розкритій поверхні живопису

Склад робіт: Визначення засобу видалення штукатурки. Зрізування шарів штукатурки. Видалення залишків штукатурки з поверхні розкриває мого стінопису. Промивка поверхні. Вибірка на поверхні живопису.

Видалення шару штукатурки з живопису за допомогою промивки та вибірки на розкритій поверхні живопису, штукатурка:

27-28-1 вапняна;
27-28-2 алебастрова або гіпсова;
27-28-3 цементна.

Вимірник: 1м² поверхні живопису

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-28-1	27-28-2	27-28-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	18,70	11,31	43,00
	Матеріали				
1632-67	Олія льняна	кг	0,050	0,050	0,050
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,000150	0,000150	0,000150
1632-124	Яйце куряче	шт.	2	2	2

Група 29 Калькування живопису з припорохом та малюванням контуру

Склад робіт: Калькування (олівцем або пензлем) з закріпленням підготовленої кальки на ділянці калькування. Промальовування скалькованої деталі зі зняттям кальки. Перевід малюнка з промасленої кальки на чисту з проколюванням малюнка по контуру голкою та зачистка мілкою шкуркою зворотної сторони проколотої кальки. Нанесення припороху тампоном з приготуванням тампонів з розмолотим вугіллям, з укріпленням та зняттям кальки.

Калькування живопису з припорохом та малюванням контуру з насиченням малюнку, до 30%:

- 27-29-1 на стіні;
27-29-2 на склепінні, плафоні.

Калькування живопису з припорохом та малюванням контуру з насиченням малюнку, до 50%:

- 27-29-3 на стіні;
27-29-4 на склепінні, плафоні.

Калькування живопису з припорохом та малюванням контуру з насиченням малюнку, більше 50%:

- 27-29-5 на стіні;
27-29-6 на склепінні, плафоні.

Вимірник: 1м² втрат живопису

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-29-1	27-29-2	27-29-3	27-29-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	3,51	4,27	4,47	5,34
	Матеріали					
1632-41	Калька під олівець	м	2,15	2,15	2,15	2,15
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,01	0,01	0,01	0,01
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,050	0,050	0,050	0,050
1632-125	Графіт дрібнений	кг	0,010	0,010	0,010	0,010
1632-127	Вугілля малювальне	шт	1	1	1	1
111-1604	Папір шліфувальний	м2	0,050	0,050	0,050	0,050

Продовження групи 29 (норми з 5 по 6)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-29-5	27-29-6
1	2	3	4	5
1	Витрати т руда художників-реставраторів	люд.-год.	5,47	6,61
	Матеріали			
1632-41	Калька під олівець	м	2,15	2,15
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,01	0,01
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,050	0,050
1632-125	Графіт здрібнений	кг	0,010	0,010
1632-127	Вугілля малювальне	шт	1	1
111-1604	Папір шліфувальний	м2	0,050	0,050

Група 30 Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису

Склад робіт: Вивчення техніки письма оригінального живопису іконографічних матеріалів, фотодокументів та аналогій. Виконання ескізу.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису композиції сюжетної одно фігурної, розміри композиції до 5 м²:

27-30-1 монохромної;

27-30-2 поліхромної.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису композиції сюжетної одно фігурної, розміри композиції більше 5 до 25 м²:

27-30-3 монохромної;

27-30-4 поліхромної.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису композиції сюжетної одно фігурної, розміри композиції більше 25 до 100 м²:

27-30-5 монохромної;

27-30-6 поліхромної.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису композиції сюжетної одно фігурної, розміри композиції більше 100 м²:

27-30-7 монохромної;

27-30-8 поліхромної.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису композиції сюжетної багатофігурної (до 5 фігур), розміри композиції до 5 м²:

27-30-9 монохромної;

27-30-10 поліхромної.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису композиції сюжетної багатофігурної (до 5 фігур), розміри композиції більше 5 до 25 м²:

27-30-11 монохромної;

27-30-12 поліхромної.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису композиції сюжетної багатофігурної (до 5 фігур), розміри композиції більше 25 до 100 м²:

27-30-13 монохромної;

27-30-14 поліхромної.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису композиції сюжетної багатофігурної (до 5 фігур), розміри композиції більше 100 м²:

27-30-15 монохромної;

27-30-16 поліхромної.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису композиції сюжетної багатофігурної (більше 5 фігур), розміри композиції до 5 м²:

27-30-17 монохромної;

27-30-18 поліхромної.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису композиції сюжетної багатофігурної (більше 5 фігур), розміри композиції більше 5 до 25 м²:

27-30-19 монохромної;

27-30-20 поліхромної.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису композиції сюжетної багатофігурної (більше 5 фігур), розміри композиції більше 25 до 100 м²:

27-30-21 монохромної;

27-30-22 поліхромної.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису композиції сюжетної багатофігурної (більше 5 фігур), розміри композиції більше 100 м²:

27-30-23 монохромної;

27-30-24 поліхромної.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису орнаменту простої складності, розміри орнаменту до 5 м²:

27-30-25 монохромного;

27-30-26 поліхромного.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису орнаменту простої складності, розміри орнаменту більше 5 до 25 м²:

27-30-27 монохромний;

27-30-28 поліхромний.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису орнаменту простої складності, розміри орнаменту більше 25 до 100 м²:

27-30-29 монохромний;

27-30-30 поліхромний.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису орнаменту простої складності, розміри орнаменту більше 100 м²:

27-30-31 монохромний;

27-30-32 поліхромний.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису орнаменту середньої складності, розміри орнаменту до 5 м²:

27-30-33 монохромний;

27-30-34 поліхромний.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису орнаменту середньої складності, розміри орнаменту більше 5 до 25 м²:

27-30-35 монохромний;

27-30-36 поліхромний

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису орнаменту середньої складності, розміри орнаменту від 25 до 100 м²:

27-30-37 монохромний;

27-30-38 поліхромний.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису орнаменту середньої складності, розміри орнаменту більше 100 м²:

27-30-39 монохромний;

27-30-40 поліхромний.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису орнаменту складного, розміри орнаменту до 5 м²:

27-30-41 монохромний;

27-30-42 поліхромний.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису орнаменту складного, розміри орнаменту від 5 до 25 м²:

27-30-43 монохромний;

27-30-44 поліхромний.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису орнаменту складного, розміри орнаменту від 25 до 100 м²:

27-30-45 монохромний;

27-30-46 поліхромний.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису орнаменту складного, розміри орнаменту більше 100 м²:

27-30-47 монохромний;

27-30-48 поліхромний.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису вставок (квіти, пейзажі, геральдики) розміри вставок до 0,5 м²:

27-30-49 монохромні;

27-30-50 поліхромні.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису вставок (квіти, пейзажі, геральдики) розміри вставок від 0,5 до 1,0 м²:

27-30-51 монохромні;

27-30-52 поліхромні

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису вставок (квіти, пейзажі, геральдики) розміри вставок від 1 до 2 м²:

27-30-53 монохромні;

27-30-54 поліхромні.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису вставок (квіти, пейзажі, геральдики) розміри вставок від 2 до 3 м²:

27-30-55 монохромні;

27-30-56 поліхромні.

Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого малоформатного живопису розміри, дм²:

27-30-57 від 10 до 30;

27-30-58 до 50;

27-30-59 до 100.

Вимірник: 1 ескіз (1-56); 1 дм² (57-59)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-1	27-30-2	27-30-3	27-30-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	18,36	19,48	24,08	27,78
	Матеріали					
111-106	Папір обгортковий маса 1 м ² 60г	т	0,00022	0,00022	0,00022	0,00022
1632-70	Сангіна	кор.	0,2	0,2	0,2	0,2
1632-127	Вугілля рисувальне	шт	10	10	10	10
1632-44	Фарби акварельні	кор.	0,05	0,05	0,05	0,05

Продовження групи 30 (норми з 5 по 8)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-5	27-30-6	27-30-7	27-30-8
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	36,40	41,88	54,66	62,83
	Матеріали					
111-106	Папір обгортковий маса 1м2 60г	т	0,00022	0,00022	0,00022	0,00022
1632-70	Сангіна	кор	0,2	0,2	0,2	0,2
1632-127	Вугілля рисувальне	шт	10	10	10	10
1632-44	Фарби акварельні	кор.	0,05	0,05	0,05	0,05

Продовження групи 30 (норми з 9 по 12)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-9	27-30-10	27-30-11	27-30-12
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	19,15	22,17	28,78	33,15
	Матеріали					
По проекту	Лак олійний,	т	0,00002	0,00002	0,00002	0,00002
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,02	0,02	0,02	0,02
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00005	0,00005	0,00005	0,00005
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	3,0	3,0	3,0	3,0
111-1608	Дрантя	кг	0,01	0,01	0,01	0,01

Продовження групи 30 (норми з 13 по 16)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-13	27-30-14	27-30-15	27-30-16
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	25,53	29,23	38,30	44,02
	Матеріали					
По проекту	Лак олійний	т	0,00002	0,00002	0,00002	0,00002
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,02	0,02	0,02	0,02
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00005	0,00005	0,00005	0,00005
1632-46	Фарби орлійні художні	тюб	3	3	3	3
111-1608	Дрантя	кг	0,01	0,01	0,01	0,01

Продовження групи 30 (норми з 17 по 20)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-17	27-30-18	27-30-19	27-30-20
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	23,07	26,54	34,60	39,76
	Матеріали					
По проекту	Лак олійний	т	0,00002	0,00002	0,00002	0,000002
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,02	0,02	0,02	0,02
По проекту	Розчинник	т	0,0005	0,00005	0,00005	0,00005
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	3	3	3	3
111-1608	Дрантя	кг	0,01	0,01	0,01	0,01

Продовження групи 30 (норми з 21 по 24)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-21	27-30-22	27-30-23	27-30-24
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	51,96	59,81	77,95	89,6
	Матеріали					
По проекту	Лак олійний,	т	0,00002	0,00002	0,00002	0,00002
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,02	0,02	0,02	0,02
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00005	0,00005	0,00005	0,00005
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	3	3	3	3
111-1608	Дрантя	кг	0,01	0,01	0,01	0,01

Продовження групи 30 (норми з 25 по 28)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-25	27-30-26	27-30-27	27-30-28
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	9,86	11,31	14,78	17,02
	Матеріали					
По проекту	Лак олійний,	т	0,00002	0,00002	0,00002	0,00002
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,015	0,015	0,015	0,015
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00005	0,00005	0,00005	0,00005
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	2	2	2	2
111-1608	Дрантя	кг	0,01	0,01	0,01	0,01

Продовження групи 30 (норми з 29 по 32)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-29	27-30-30	27-30-31	27-30-32
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	25,53	29,23	38,30	44,01
	Матеріали					
По проекту	Лак олійний,	т	0,00002	0,00002	0,00002	0,00002
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,015	0,015	0,015	0,015
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00005	0,00005	0,00005	0,00005
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	3	3	3	3
111-1608	Дрантя	кг	0,01	0,01	0,01	0,01

Продовження групи 30 (норми з 33 по 36)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-33	27-30-34	27-30-35	27-30-36
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	14,78	17,02	22,18	25,42
	Матеріали					
По проекту	Лак олійний,	т	0,00002	0,00002	0,00002	0,00002
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,02	0,02	0,02	0,02
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00005	0,00005	0,00005	0,00005
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	2,5	2,5	2,5	2,5
111-1608	Дрантя	кг	0,01	0,01	0,01	0,01

Продовження групи 30 (норми з 37 по 40)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-37	27-30-38	27-30-39	27-30-40
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	33,26	38,3	49,84	57,34
	Матеріали					
По проекту	Лак олійний,	т	0,00002	0,00002	0,00002	0,00002
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,02	0,02	0,02	0,02
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00005	0,00005	0,00005	0,00005
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	2,5	2,5	2,5	2,5
111-1608	Дрантя	кг	0,01	0,01	0,01	0,01

Продовження групи 30 (норми з 41 по 44)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-41	27-30-42	27-30-43	27-30-44
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	22,17	25,42	33,26	38,30
	Матеріали					
По проекту	Лак олійний	т	0,00002	0,00002	0,00002	0,00002
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,02	0,02	0,02	0,02
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00005	0,00005	0,00005	0,00005
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	3	3	3	3
111-1608	Дрантя	кг	0,01	0,01	0,01	0,01

Продовження групи 30 (норми з 45 по 48)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-45	27-30-46	27-30-47	27-30-48
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	50,17	57,34	74,82	86,01
	Матеріали					
По проекту	Лак олійний	т	0,00002	0,00002	0,00002	0,00002
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,02	0,02	0,02	0,02
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00005	0,00005	0,00005	0,00005
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	3	3	3	3
111-1608	Дрантя	кг	0,01	0,01	0,01	0,01

Продовження групи 30 (норми з 49 по 52)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-49	27-30-50	27-30-51	27-30-52
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	12,54	14,78	17,92	21,05
	Матеріали					
По проекту	Лак олійний	т	0,00002	0,00002	0,00002	0,00002
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,02	0,02	0,02	0,02
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00005	0,00005	0,00005	0,00005
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	3	3	3	3
111-1608	Дрантя	кг	0,01	0,01	0,01	0,01

Продовження групи 30 (норми з 53 по 56)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-53	27-30-54	27-30-55	27-30-56
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	25,53	30,12	36,51	43,00
	Матеріали					
По проекту	Лак олійний	т	0,00002	0,00002	0,00002	0,00002
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,02	0,02	0,02	0,02
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00005	0,00005	0,00005	0,00005
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	3	3	3	3
111-1608	Дрантя	кг	0,01	0,01	0,01	0,01

Продовження групи 30 (норми з 57 по 59)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-30-57	27-30-58	27-30-59
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	38,52	33,49	28,44
	Матеріали				
По проекту	Лак олійний	т	0,001	0,001	0,000001
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,001	0,001	0,001
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,001	0,001	0,000001
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	3	3	3
111-1608	Дрантя	кг	0,01	0,01	0,01

Група 31 Виготовлення картону в натуральну величину для відтворення утрачених місць живопису

Склад робіт: Вивчення збереженого живопису у природі, вивчення манери письма авторського живопису. Підбір аналогу копій, фото, якщо не був заздалегідь розроблений ескіз. Розробка картону на папері по місцю втрат. Виконання картону.

Виготовлення картону в натуральну величину для відтворення утрачених місць живопису композиція одно і багатофігурна з фігурами 2 м і більше по висоті:

27-31-1 монохромна;

27-31-2 поліхромна.

Виготовлення картону в натуральну величину для відтворення утрачених місць живопису багатофігурної композиції:

27-31-3 монохромна;

27-31-4 поліхромна.

Виготовлення картону в натуральну величину для відтворення утрачених місць живопису, орнамент:

27-31-5 простий;

27-31-6 середній монохромний;

27-31-7 середній поліхромний;

27-31-8 складний.

Вимірник: 1 м² картону

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-31-1	27-31-2	27-31-3	27-31-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	35,05	45,58	38,97	50,62
	Матеріали					
По проекту	Фарба	кг	0,1	0,1	0,1	0,1
111-1605	Крафт-папір	м2	1,15	1,15	1,15	1,15
По проекту	Клейка речовина	кг	0,05	0,05	0,05	0,05
1632-127	Вугілля малювальне	шт	1	1	1	1

Продовження групи 31 (норми з 5 по 8)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-31-5	27-31-6	27-31-7	27-31-8
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	4,26	14	18,25	31,13
	Матеріали					
111-1712	Пігмент тертий	кг	0,05	0,07	0,1	0,1
111-1605	Крафт-папір	м2	1,15	1,15	1,15	1,15
По проекту	Клейка речовина	кг	0,05	0,05	0,05	0,05
1632-127	Вугілля малювальне	шт	1	1	1	1

Група 32 Копіювання живопису в матеріалі аналогічному оригіналу

Склад робіт: Вивчення манери письма та техніці виконання авторського живопису Підготовка та нанесення ґрунту. Виконання картону копії.

Копіювання живопису в матеріалі аналогічному оригіналу композиція фігурна:

- 27-32-1 одно- і багатофігурна з фігурами від 2х і більше метрів по висоті олійний;
- 27-32-2 одно- і багатофігурна з фігурами від 2х метрів і більше по висоті, темперно клейовий;
- 27-32-3 багатофігурна композиція з фігурами менш 2х метрів по висоті, олійний;
- 27-32-4 багатофігурна композиція з фігурами менш 2х метрів по висоті, темперно клейовий.

Копіювання живопису в матеріалі аналогічному оригіналу, орнамент:

- 27-32-5 простий, олійний;
- 27-32-6 простий, темперно клейовий;
- 27-32-7 середньої складності, олійний;
- 27-32-8 середньої складності, темперно клейовий;
- 27-32-9 складний, олійний;
- 27-32-10 складний, темперно клейовий.

Вимірник: 1 м² живопису

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-32-1	27-32-2	27-32-3	27-32-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	65,56	81,95	69,52	91,08
	Матеріали					
111-1712	Пігмент тертий	кг	0,1	0,1	0,1	0,1
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,01	0,01	0,01	0,01
По проекту	Клейка речовина	кг	0,01	0,01	0,01	0,01
111-253	Вапно будівельне негашене, грудкове, сорт 1	т	0,0005	0,0005	0,0005	0,0005

Продовження групи 32 (норми з 5 по 7)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-32-5	27-32-6	27-32-7
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	15,23	19,15	38,08
	Матеріали				
111-1712	Пігмент тертий	кг	0,1	0,1	0,1
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,01	0,01	0,01
По проекту	Клейка речовина	кг	0,01	0,01	0,01
111-253	Вапно будівельне негашене, грудкове, сорт 1	т	0,0005	0,0005	0,0005

Продовження групи 32 (норми з 7 по 10)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-32-8	27-32-9	27-32-10
1	2	3	7	8	9
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	47,48	63,39	78,62
	Матеріали				
111-1712	Пігмент тертий	кг	0,1	0,1	0,1
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,01	0,01	0,01
П	Клейка речовина	кг	0,01	0,01	0,01
111-253	Вапно будівельне негашене, грудкове, сорт 1	т	0,0005	0,0005	0,0005

Група 33 Відтворення живопису в місцях утрат в кольорі та тоні авторського живопису

Склад робіт: Підготовка поверхні під живопис Виконання живопису в межах утрат по затвердженому ескізу та картону.

Відтворення живопису в місцях утрат в кольорі та тоні авторського живопису, живопис олійний:

- 27-33-1 композиція мало фігурна;
- 27-33-2 композиція багатофігурна;
- 27-33-3 орнамент простий;
- 27-33-4 орнамент середньої складності;
- 27-33-5 орнамент складний;
- 27-33-6** фон.

Відтворення живопису в місцях утрат в кольорі та тоні авторського живопису, живопис темперний:

- 27-33-7 композиція мало фігурна;
- 27-33-8 композиція багатофігурна;
- 27-33-9 орнамент простий;
- 27-33-10 орнамент середньої складності;
- 27-33-11 орнамент складний;
- 27-33-12 фон.

Відтворення живопису в місцях утрат в кольорі та тоні авторського живопису, живопис клейовий:

- 27-33-13 композиція мало фігурна;
- 27-33-14 композиція багатофігурна;
- 27-33-15 орнамент простий;
- 27-33-16 орнамент середньої складності;
- 27-33-17 орнамент складний;
- 27-33-18 фон.

Вимірник: 1 дм² утрат (1-5, 7-11, 13-17), 1м² утрат (6, 12, 18)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-33-1	27-33-2	27-33-3	27-33-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,37	0,64	0,2	0,44
	Матеріали					
111-1608	Дрантя	кг	0,010	0,010	0,010	0,010
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	3	3	2	2,5
По проекту	Лак олійний, МА-592	т	0,00002	0,00002	0,0000 2	0,00002
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,020	0,020	0,015	0,020
По проекту	Розчинник для лако-фарбових матеріалів	т	0,00005	0,00005	0,0000 5	0,00005

Продовження групи 33 (норми з 5 по 8)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-33-5	27-33-6	27-33-7	27-33-8
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,7	0,1	0,37	0,64
	Матеріали					
111-1608	Дрантя	кг	0,010	0,100	0,010	0,010
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	3	10	-	-
1632-45	Фарби темперні	тюб	-	-	3	3
По проекту	Лак олійний	т	0,00002	0,0001	-	-
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,020	0,100	-	-
По проекту	Розчинник для лако-фарбових матеріалів	т	0,00005	0,0001	-	-
1546-19	Кислота оцтова	т	-	-	0,000005	0,000005
1632-108	Спирт етиловий	кг	-	-	0,025	0,025
1632-124	Яйце куряче	шт	-	-	0,1	0,1

Продовження групи 33 (норми з 9 по 12)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-33-9	27-33-10	27-33-11	27-33-12
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,2	0,44	0,7	0,1
	Матеріали					
111-1608	Дрантя	кг	0,010	0,010	0,010	0,010
1632-45	Фарби темперні	тюб	2	2,5	3	10
1546-19	Кислота оцтова	т	0,000005	0,000005	0,000005	0,000005
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,025	0,025	0,025	0,25
1632-124	Яйце куряче	шт.	0,1	0,1	0,1	0,1

Продовження групи 33 (норми з 13 по 15)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-33-13	27-33-14	27-33-15
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,37	0,64	0,2
	Матеріали				
По проекту	Клейка речовина	кг	0,005	0,005	0,005
111-620	Крейда природна молота	т	0,000030	0,000030	0,000030
111-1712	Пігмент тертий	кг	0,005	0,005	0,005
111-488	Купорос мідний, марка А	т	0,000003	0,000003	0,000003
111-623	Мило господарське	шт.	0,002	0,002	0,002

Продовження групи 33 (норми з 16 по 18)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-33-16	27-33-17	27-33-18
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,44	0,7	0,1
	Матеріали				
По проект у	Клейка речовина	кг	0,005	0,005	0,005
111-620	Крейда природна молота	т	0,000030	0,000030	0,000030
111-1712	Пігмент тертий	кг	0,005	0,005	0,050
111-488	Купорос мідний, марка А	т	0,000003	0,000003	0,000030
111-623	Мило господарське	шт.	0,002	0,002	0,020

Група 34 Тонування втрат живопису (випадіння фарби, тріщини, подряпини та інші малі пошкодження)

Склад робіт: Тонування заповнюється пуантелью, штрихами, сіткою, або заливкою в залежності від техніки живопису та характеру втрат на основі рішення спеціальної комісії.

Тонування втрат одійного живопису на первинній основі розміри втрат на 1 м², %:

27-34-1 до 10;
27-34-2 до 20;
27-34-3 більше 30

27-34-4 Тонування втрат олійного живопису на ново підведеному ґрунті

Тонування втрат темперного живопису на первинній основі розміри втрат на 1 м², %:

27-34-5 до 10;
27-34-6 до 20;
27-34-7 більше 30.

27-34-8 Тонування втрат темперного живопису на ново підведеному ґрунті

Тонування втрат клейового живопису на первинній основі розміри втрат на 1 м², %:

27-34-9 до 10;
27-34-10 до 20;
27-34-11 більше 30.

27-34-12 Тонування втрат клейового живопису на ново підведеному ґрунті.

Вимірник: 1 м² стінопису

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-34-1	27-34-2	27-34-3	27-34-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	3,54	9,9	13,3	6,95
	Матеріали					
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	5	10	15	17

Продовження групи 34 (норми з 5 до 8)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-34-5	27-34-6	27-34-7	27-34-8
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	3,54	9,9	13,3	6,95
	Матеріали					
1632-45	Фарби темперні	тюб	5	10	15	17

Продовження групи 34 (норми з 9 по 12)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-34-9	27-34-10	27-34-11	27-34-12
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	3,54	9,9	13,3	6,95
	Матеріали					
111-1712	Пігмент тертий	кг	0,020	0,030	0,040	0,050
По проекту	Клейка речовина	кг	0,020	0,030	0,040	0,050

Група 35 Копіювання живопису на папері

Склад робіт: Вишукування та вивчення манери та техніки письма оригінального живопису. Підготування пігментів. Виконання копії.

Копіювання живопису на папері:

- 27-35-1 композиції;
 27-35-2 орнаменту простого;
 27-35-3 орнаменту середньої складності;
 27-35-4 орнаменту складного.

Вимірник: 1 м² живопису.

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-35-1	27-35-2	27-35-3	27-35-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	48,77	10,00	25,04	41,65
	Матеріали					
1632-10	Папір для малювання	лист	1,5	1,5	1,5	1,5
По проекту	Олівці	шт	1	1	1	1
1632-44	Фарби акварельні	кор	0,01	0,01	0,01	0,01

Група 36 Складання кольорів

Склад робіт: Підготування пігментів (перетирання, замочування, багаторазове проціджування). Приготування клейового складу або емульсії (сполучного). Ретельне перемішування підготовленого пігменту. Підгонка кольору та його тону.

Складання кольорів, техніка письма:

- 27-36-1 олійна;
 27-36-2 темперно-клейова;
 27-36-3 на приготування кожного наступного літру рідини кольору додавати.

Вимірник: 1л кольору

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-36-1	27-36-2	27-36-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,63	1,26	0,46

Монументальний живопис на фрагментах

Група 37 Зняття фрагментів живопису з стіни

Склад робіт: Визначення межі фрагменту, що знімається. Обстеження стану фрагменту. Влаштування простих конструкцій, які забезпечать зняття фрагменту. Виявлення місць знаходження клясерів з поміткою на профілактичній заклейці. Спилування клямерів. Підготування щита для складання фрагментів Зрізка меж по контуру фрагменту, що знімається. Пропилювання меж фрагменту, що знімається. Відшарування фрагменту від стіни.

Зняття фрагментів живопису з стіни, поверхні:

- 27-37-1 вертикальні гладкі (цегла);
- 27-37-2 вертикальні нерівні (природний камінь);
- 27-37-3 горизонтальні цегла;
- 27-37-4 горизонтальні кмінь;
- 27-37-5 криволінійні (склепіння, арка);
- 27-37-6 криволінійні (скрапіння, арка) (природний камінь).

Вимірник: 1 м²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-37-1	27-37-2	27-37-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	20,39	25,57	31,70

Продовження групи 37 (норми з 4 по 6)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-37-4	27-37-5	27-37-6
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	36,52	49,35	52,15

Група 38 Заклейка затилля знятого з стіни або розкопа фрагменту стінопису

Склад робіт: Приготування клею (смоляні або рослинні на водній основі).
Заклеювання затилля марлею, склотканиною, армування волоссям вирівнюванням розчином.

27-38-1 Заклейка затилля знятого з стіни або розкопа фрагменту стінопису.

Вимірник: 1 м²

Шифр ресурсу	Найменування робіт	Одиниця виміру	27-38-1
1	2	3	4
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,92
	Матеріали		
111-253	Вапно будівельне негашене грудкове, сорт 1	т	0,0005
По проекту	Клейка речовина	кг	0,05
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,115
По проекту	Наповнювач	кг	1,5

Група 39 Монтування знятого фрагменту на основу для експозиції

Склад робіт: Зачистка затиля фрагменту. Підклейка відділених, не зрушених з місця частин фрагменту. Дублювання затиля (отісування нерівностей з попереднім розм'якшенням шару штукатурки, вирівнювання розчином рельєфузатиля. Підготування розчину. Визначення місця положення фрагменту на основі. Прикріплення основи за допомогою з'єднувального розчину.

Монтування знятого фрагменту на основу для експозиції:

- 27-39-1 знов знятого;
- 27-39-2 при перемонтуванні;
- 27-39-3 зняті раніше, не змонтовані;
- 27-39-4 витягнуті з розкому.

Вимірник: 1 дм² фрагменту

Шифр ресурсу	Найменування робіт	Одиниця виміру	27-39-1	27-39-2	27-39-3	27-39-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,31	0,49	0,54	0,40
	Матеріали					
111-253	Вапно будівельне негашене грудкове, сорт 1	т	0,0003	0,0003	0,0003	0,0003
По проекту	Наповнювач	кг	0,9	0,9	0,9	0,9

Група 40 Встановлення та закріплення (монтажу) фрагменту на попереднє місце (на розчині)

Склад робіт: Зачистка стіни від реставраційних розчинів, пилу, кіптяви, бруду та видалення клямерів. Зменшення шару штукатурки. Обробка затилля фрагменту та стіни для кращого зч іплення. Визначення місця знаходження фрагменту. Встановлення притиснутих пристроїв. Влаштування монтуєчи пристроїв для установлення фрагменту. Приготування розчину. Багаторазове нанесення (або введення) розчину. Зняття притиснутих пристроїв після висихання. Видалення заклеєки з лиця фрагмента.

Встановлення та закріплення (монтажу) фрагменту на попереднє місце (на розчині) без стоншення шару штукатурки фрагменту або отісування кладки, поверхні:

- 27-40-1 вертикальні;
- 27-40-2 горизонтальні;
- 27-40-3 криволінейні.

Встановлення та закріплення (монтажу) фрагменту на попереднє місце (на розчині) зстоншення шару штукатурки фрагменту або отісування кладки, поверхні:

- 27-40-4 вертикальні;
- 27-40-5 горизонтальні;
- 27-40-6 криволінейні.

Вимірник: 1 м²

Шифр ресурсу	Найменування робіт	Одиниця виміру	27-40-1	27-40-2	27-40-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	20,20	25,30	31,60
	Матеріали				
По проекту	Клейка речовина	кг	0,300	0,300	0,300
111-253	Вапно будівельне негашене грудкове, сорт I	т	0,004	0,004	0,004
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,115	0,115	0,115
По проекту	Наповнювач	кг	12,0	12,0	12,0

Продовження групи 40 (норми з 4 по 6)

Шифр ресурсу	Найменування робіт	Одиниця виміру	27-40-4	27-40-5	27-40-6
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	30,38	38,00	47,38
	Матеріали				
По проекту	Клейка речовина	кг	0,500	0,500	0,500
111-253	Вапно будівельне негашене грудкове, сорт 1	т	0,004	0,004	0,004
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,115	0,115	0,115
По проекту	Наповнювач	кг	13,0	13,0	13,0

Група 41 Підбір та склеювання розрізаних фрагментів стінопису

Склад робіт: Вибір фрагментів з завалів (або під час розкопок). Підбір розрізаних малих фрагментів та визначення їх місця знаходження. Зачистка кромки фрагментів та промивка. Часткове вирівнювання затиля окремих фрагментів. Приготування клею. Нанесення клею на кромки фрагментів. Склеювання підібраних фрагментів з вирівнюванням лицевого боку.

Підбір та склеювання розрізаних фрагментів стінопису розмір фрагменту:

27-41-1 до 10 см²;
 27-41-2 до 100 см²;
 27-41-3 більше 1 дм².

Вимірник: 1 фрагмент

Шифр ресурсу	Найменування робіт	Одиниця виміру	27-41-1	27-41-2	27-41-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,30	0,91	1,85
	Матеріали				
По проекту	Клейка речовина	кг	0,001	0,003	0,005

Група 42 Зняття фрагменту стінопису на місці зондаж них досліджень

Склад робіт: Заклеювання цигарковим папером фрагменту стінопису. Прорізання віконць. Відділення від основи. Установлення фрагменту на місце на клейовій речовині. Відмивка паперу, пригладжування. Ретуш стінопису.

Зняття фрагменту стінопису на місці зондаж них досліджень, вид стінопису:

27-42-1 фреска клейова;

27-42-2 темперний;

27-42-3 олійний.

Вимірник: 1 дм² фрагменту

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-42-1	27-42-2	27-42-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	4,75	3,86	3,86
	Матеріали				
1632-41	Калька під олівець	м	0,001	0,001	0,001
По проекту	Клейка речовина	кг	0,005	0,005	0,005
111-472	Фарба порошкова різних кольорів	т	0,000001	0,000001	0,000001

Монументальний живопис на полотні

Група 43 Зняття полотна з живописом з основи (штукатурка, дерево)

Склад робіт: Поступове зняття полотна з малим моченням водно-спиртовим розчином (з додаванням гліцерину) за допомогою скальпеля, скручуючи знімаєме полотно в рулон (або барабан).

Зняття полотна з живописом з основи (штукатурка, дерево), живопис:

27-43-1 гладкий;
27-43-2 фактурний.

Вимірник: 1 м² полотна

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-43-1	27-43-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	22,55	29,26
	Матеріали			
1632-19	Вата біла	кг	0,050	0,050
111-218	Гліцерин синтетичний	т	0,000005	0,000005
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,0625	0,0625

Група 44 Зняття живопису на полотні з підрамником зі стіни, плафону

Склад робіт: Визначення засобів кріплення підрамника на стіні або плафоні. Встановлення піддержуючих пристосувань. Згвинчування тетиви (болтів, шурупів). Відділення й зняття підрамника з полотном.

Зняття живопису на полотні з підрамником зі стіни, плафону, поверхні:

27-44-1 вертикальні;
27-44-2 горизонтальні та криволінійні.

Вимірник: 1 м² полотна

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-44-1	27-44-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	4,10	5,34

Група 45 Наклеювання полотна на основу (штукатурку, дерево)

Склад робіт: Згортання полотна в рулон. Багаторазове проклеювання основи. Накладання полотна на основу и приклеювання валиком (тампоном). Стиковка, підгонка полотна з підрізкою.

Наклеювання полотна на основу (штукатурку, дерево), поверхні вертикальні:

- 27-45-1 з грунтом;
- 27-45-2 без ґрунту;
- 27-45-3 з живописом.

Наклеювання полотна на основу (штукатурку, дерево), поверхні горизонтальні:

- 27-45-4 з грунтом;
- 27-45-5 без ґрунту;
- 27-45-6 з живописом.

Наклеювання полотна на основу (штукатурку, дерево), поверхні криволінійні:

- 27-45-7 з грунтом;
- 27-45-8 без ґрунту;
- 27-45-9 з живописом.

Вимірник: 1 м² полотна

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-45-1	27-45-2	27-45-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	6,36	4,14	7,52
	Матеріали				
111-107	Папір обгортковий маса 1м ² 120г	т	0,0002	0,0002	0,0002
1632-19	Вата біла	кг	0,050	0,050	0,050
По проекту	Клейка речовина	кг	0,010	0,010	0,010
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,025	0,025	0,025

Продовження групи 45 (норми з 4 по 6)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-45-4	27-45-5	27-45-6
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	6,54	4,60	8,36
	Матеріали				
111-107	Папір обгортковий маса 1м2 120г	т	0,0002	0,0002	0,0002
1632-19	Вата біла	кг	0,050	0,050	0,050
По проекту	Клейка речовина	кг	0,010	0,010	0,010
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,025	0,025	0,025

Продовження групи 45 (норми з 7 по 9)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-45-7	27-45-8	27-45-9
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	7,08	5,06	9,21
	Матеріали				
111-107	Папір обгортковий маса 1м2 120г	т	0,0002	0,0002	0,0002
1632-19	Вата біла	кг	0,050	0,050	0,050
По проекту	Клейка речовина	кг	0,010	0,010	0,010
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,025	0,025	0,025

Група 46   **Виправлення дефектів полотна на основі (стіні, плафоні тощо)**

Склад робіт: Профілактична заклейка. Надріз полотна і зачистка зворотної сторони. Приготування клеючого розчину. Утюжка гарячою праскою (зі змочуванням). При зруйнованій основі – догіпсовка (або ремонт дерев'яної основи) нормується окремо.

Виправлення дефектів полотна на основі:

27-46-1 з відрізом полотна;

27-46-2 без відрізу полотна.

Вимірник: 1 дм² зруйнованого полотна

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-46-1	27-46-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,63	0,37
	Матеріали			
111-105	Папір обгортковий маса 1м ² 20г	т	0,00001	0,00001
1632-19	Вата біла	кг	0,005	0,005
По проекту	Клейка речовина	кг	0,001	0,001
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,01	0,01

Група 47 Підведення ґрунту на полотно

Склад робіт: Приготування ґрунту і інструменту. Нанесення ґрунту за декілька разів з шліфуванням.

Підведення ґрунту на полотно в місцях втрат ґрунту до:

27-47-1 1 м²;
27-47-2 1 дм².

Підведення ґрунту на новому полотні поверхні:

27-47-3 вертикальні;
27-47-4 горизонтальні.

Вимірник: 1 дм² (1), см² (2), м² (3, 4)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-47-1	27-47-2	27-47-3	27-47-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,29	0,10	4,91	6,37
	Матеріали					
111-253	Вапно будівельне негашене грудкове, сорт 1	т	0,00005	0,000005	0,0005	0,0005
По проекту	Клейка речовина	кг	0,001	0,001	0,010	0,010
111-620	Крейда природна молота	т	0,00003	0,000003	0,0003	0,0003
По проекту	Наповнювач	кг	0,05	0,005	0,5	0,5
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,005	0,001	0,05	0,05

Група 48 Підклейка полотна, яке частково відстало від основи (штукатурка, дерево)

Склад робіт: Приготування клейкого розчину і профілактична заклейка. ведення клейкої речовини під відставне полотно. Прогладжування валиком або тампоном ділянки закріплення Видалення профілактичної заклейки з промивкою від залишків клею.

Підклейка полотна, яке частково відстало від основи:

27-48-1 по краям полотна;
27-48-2 в середині полотна.

Вимірник: 1 дм² полотна

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-48-1	27-48-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,12	0,29
	Матеріали			
По проекту	Клейка речовина	кг	0,005	0,005
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,025	0,025
111-107	Папір обгортковий маса 1м ² 120г	т	0,00001	0,00001
1632-21	Вата бавовняна технічна	кг	0,025	0,025

Група 49 Заробка швів стиковки полотна

Склад робіт: Приготування розчину та інструменту. Нанесення розчину с послідуною шліфовкою та підготовкою під живопис. Заклейка місць стиковки проклеєною тканиною (3). Підведення ґрунту (3).

Заробка швів стиковки полотна:

- 27-49-1   полотно нове;
 27-49-2   дубльоване;
 27-49-3   з стиковкою полотна на підрамнику.

Вимірник: 1 м шва

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-49-1	27-49-2	27-49-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,11	1,49	1,95
	Матеріали				
111-253	Вапно будівельне негашене	т	0,00005	0,00005	0,00005
111-620	Крейда природна мелена	т	0,00005	0,00005	0,00005
По проекту	Клейка речовина	кг	0,005	0,005	0,005
По проекту	Наповнювач	кг	0,3	0,3	0,3
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,025	0,025	0,025

Група 50 Виправлення відставання дубльованого полотна, роздублювання полотна

Склад робіт: Змочування, введення клейкого розчину, пригладжування, опресування, видалення надміру клею (1, 2). Роз'єднання полотна зі змочуванням та розпарюванням в складних випадках з видаленням клею із зворотної сторони авторського полотна з додатковим розпарюванням (3).

Виправлення відставання дубльованого полотна:

27-50-1 по кромках;

27-50-2 в середині полотна;

27-50-3 Нескладне роздублювання полотна.

Вимірник: 1 дм² полотна (1, 2), 1 м² полотна (3)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-50-1	27-50-2	27-50-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,10	0,20	28,48
	Матеріали				
111-1607	Папір ролевий	т	0,00001	0,00001	-
1632-19	Вата белая	кг	0,02	0,02	-
По проекту	Клейка речовина	кг	0,005	0,005	0,005
111-218	Гліцерин синтетичний	т	-	-	0,000005
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	-	-	0,0625

Група 51 Видалення реставраційного запису або лаку з живопису

Склад робіт: Підбір та приготування розчину. Зняття запису та лаку за допомогою тампонів або компресів. Вибірка запису або лаку скальпелем. Нейтралізація живописного шару.

Видалення реставраційного запису або лаку з живопису:

27-51-1 фактурного;

27-51-2 гладкого.

Вимірник: 1 м² живопису

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-51-1	27-51-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	18,94	11,41
	Матеріали			
1632-19	Вата біла	кг	0,05	0,05
111-583	Марля побутова сурова, арт. 6437	10м	0,025	0,025
1632-67	Олія льняна	кг	0,05	0,03
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00025	0,0002

Група 52 Тонування втрат живопису

Склад робіт: Тонування втрат живопису виконується в залежності від характеру втрат способом та методом, затвердженим спеціальною художньою комісією.

Тонування втрат живопису олійного, розмір втрат на 1 м² живопису в %:

27-52-1	до 10
27-52-2	до 20
27-52-3	більше 30

Тонування втрат живопису темперного, розмір втрат на 1 м² живопису в %:

27-52-4	до 10
27-52-5	до 20
27-52-6	більше 30

Тонування втрат живопису клейового, розмір втрат на 1 м² живопису в %:

27-52-7	до 10
27-52-8	до 20
27-52-9	більше 30

Вимірник: 1 м² живопису

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-52-1	27-52-2	27-52-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	12,10	33,89	45,56
	Матеріали				
1632-46	Фарби олійні художні	тюб.	2	3	5
По проекту	Лак олійний	т	0,000050	0,000070	0,0001
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,000075	0,00010	0,00013

Продовження групи 55 (норми з 4 по 6)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-52-4	27-52-5	27-52-6
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	12,10	33,89	45,56
	Матеріали				
1632-45	Фарби темперні	тюб	0,02	0,03	0,05
По проекту	Лак олійний	т	0,000050	0,000070	0,0001
По проекту	Розчинник	т	0,000075	0,00010	0,00013

Продовження групи 52 (норми з 7 по 9)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-52-7	27-52-8	27-52-9
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	12,10	33,89	45,56
	Матеріали				
По проекту	Клейка речовина	кг	0,05	0,07	0,1
111-620	Крейда природна мелена	т	0,00015	0,0002	0,00025
111-1712	Пігмент тертий	кг	0,01	0,015	0,020

Група 53 Укріплення фарбового шару

Склад робіт: Нанесення клею на фарбовий шар з заклеюю цигарковим папером. Пригладжування с з послідуочим опресуванням та сушко Введення розчину шприцем (при необхідності з опресуванням).

27-53-1 **Складне укріплення просочуванням з застосуванням ін'єкторів**

27-53-2 **Укріплення фарбового шару ін'єктуванням**

27-53-3 **Укріплення фарбового шару просочуванням**

Вимірник: 1 м² живопису

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-53-1	27-53-2	27-53-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	28,32	22,31	17,87
	Матеріали				
1632-41	Калька під олівець	м	0,25	0,25	0,25
1632-19	Вата біла	кг	0,05	0,05	0,05
По проекту	Клейка речовина	кг	0,02	0,015	0,020
1632-69	Мед натуральний	кг	0,040	0,040	0,040
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,025	0,020	0,025
111-107	Папір обгортковий маса 1м ² 120 г	т	0,00015	0,00015	0,00015

Група 54 Натягування полотна на робочий підрамник із збиранням підрамника

Склад робіт: Кроїння полотна з розміткою ниток полотна. Розподіл полотна на підрамнику (рівномірні кромки, додержування напрямлення ниток). Натягування полотна за допомогою щипців та цвяхів.

Натягування полотна на робочий підрамник із збиранням підрамника, розмір полотна, м²:

27-54-1 до 5;
 27-54-2 до 10;
 27-54-3 до 30;
 27-54-4 більше 30.

Вимірник: 1 м периметру

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-54-1	27-54-2	27-54-3	27-54-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,31	1,63	2,17	3,12
	Матеріали					
111-1853	Цвяхи оцинковані будівельні	т	0,00001	0,00001	0,00001	0,00001
111-1757	Рядно (ширина 1 м)	м2	1,6	1,6	1,6	1,6

Група 55 Натягування на підрамник картини, виконану на полотні з збиранням підрамника

Склад робіт: Перевірка підрамника по діагоналі. Розподіл полотна на підрамник. Попереднє закріплення полотна на підрамнику. Натягування полотна на підрамник. Видалення кромки.

Натягування на підрамник картини, виконану на полотні з збиранням підрамника, полотна не дубльовані розміром м²:

27-55-1 до 5;
27-55-2 до 10;
27-55-3 до 30;
27-55-4 більше 30.

Натягування на підрамник картини, виконану на полотні з збиранням підрамника, полотна дубльовані розміром м²:

27-55-5 до 5;
27-55-6 до 10;
27-55-7 до 30;
27-55-8 більше 30.

Вимірник: 1 м периметру

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-55-1	27-55-2	27-55-3	27-55-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,35	1,71	2,27	3,23
	Матеріали					
111-1853	Цвяхи оцинковані будівельні	т	0,00001	0,00001	0,00001	0,00001

Продовження групи 55 (норми з 5 по 8)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-55-5	27-55-6	27-55-7	27-55-8
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,73	2,12	2,79	3,92
	Матеріали					
111-1853	Цвяхи оцинковані будівельні	т	0,00001	0,00001	0,00001	0,00001

СТАНКОВИЙ ЖИВОПИС (темперний і олійний)
Темперний живопис

Група 56 Профілактична заклејка живопису

Склад робіт: Нанесення клейкої речовини щіткою, пульверизатором. Заклејка фарбованої поверхні папером з розкромом.

Профілактична заклејка живопису:

27-56-1 живопис фактурний;

27-56-2 живопис гладкий;

27-56-3 фрагментарна заклејка.

Вимірник: м² (1, 2), дм² (3)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-56-1	27-56-2	27-56-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,57	0,96	0,13
	Матеріали				
111-105	Папір обгортковий маса 1м2 20г	т	0,00015	0,0001	0,00001
111-1607	Папір ролевий	т	0,00025	0,0002	0,00002
По проекту	Клейка речовина	кг	0,025	0,02	0,002
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,001	0,001	0,0001

Група 57 Відмивка профілактичної заклейки з живопису

Склад робіт: Змочування заклейки теплою водою. Обережне відділення заклейки з відділенням залишків клею з поверхні живопису.

Відмивка профілактичної заклейки з живопису:

27-57-1 фактурного;

27-57-2 гладкого.

Вимірник: 1 м²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-57-1	27-57-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,57	3,6
	Матеріали			
1632-19	Вата біла	кг	0,050	0,050
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,001	0,001

Група 58 Укріплення фарбової поверхні

Склад робіт: Нанесення клейкої речовини. Заклейка папером. Багаторазове нанесення закріплюючої речовини на поверхню зруйнованого живопису. Розправлення лузги та припасування. Видалення паперу і клею з обережністю та попереднім змочуванням теплою водою.

27-58-1 **Повторне укріплення фарбової поверхні після розчистки**

27-58-2 **Закріплення фарбового шару**

Вимірник: 1 дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-58-1	27-58-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,55	0,78
	Матеріали			
1632-41	Калька під олівець	м	0,05	0,05
111-107	Папір обгортковий маса 1м ² 120г	т	0,00001	0,00001
По проекту	Клейка речовина	кг	0,005	0,005
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,001	0,001
1632-19	Вата біла	кг	0,01	0,01
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,01	0,01
1632-124	Яйце куряче	шт	0,1	0,1
По проекту	Антисептик	кг	0,01	0,01

Група 59 Виймання цвяхів, металевих скоб з дерев'яної основи ікони (картини)

Склад робіт: Видалення цвяхів (скоби) з підготовкою інструментів та пристосуванню. Зажим дощок (основи) струбцинами (5)

Виймання цвяхів, металевих скоб з дерев'яної основи ікони (картини), з лицьового боку, розмір цвяхів мм :

27-59-1 до 15;

27-59-2 до 40;

27-59-3 більше 40.

Виймання цвяхів, металевих скоб з дерев'яної основи ікони (картини)

27-59-4 з тильної сторони;

27-59-5 з торцевої сторони.

Вимірник: 1 шт (цвях, скоба)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-59-1	27-59-2	27-59-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,13	0,09	0,06

Продовження групи 59 (норми з 4 по 5)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-59-4	27-59-5
1	2	3		
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,12	0,27

Група 60 Укріплення зруйнованого левкаса та паволоки

Склад робіт: Приготування розчину та інструменту. Визначення меж левкасу, який відстав, або паволоки с заклеюванням папером. Введення шприцем спиртового розчину для розм'якшення. Укріплення левкасу ін'єкцією або просочування розчином клею. Прасування через папір теплою праскою. Підклейка за необхідністю. Відмивка паперу. Видалення з поверхні живопису залишків клейкого розчину.

27-60-1 Укріплення зруйнованого левкаса та паволоки без підбору окремих фрагментів

Укріплення зруйнованого левкаса та паволоки з підбором окремих фрагментів в см²:

27-60-2 від 3;

27-60-3 більше 3.

Вимірник : дм² (1), см² (2,3)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-60-1	27-60-2	27-60-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,50	0,30	0,20
	Матеріали				
1632-19	Вата біла	кг	0,02	0,002	0,002
1632-41	Калька під олівець	м	0,2	0,04	0,04
1632-48	Клей рибний	кг	0,005	0,001	0,001
111-105	Папір обгортковий маса 1м2 20г	т	0,00001	0,000002	0,000002

Група 61 Доповнення левкасу з видаленням зруйнованого пізнього левкасу або воскових чинок

Склад робіт: Видалення механічним шляхом зруйнованих пізніх чинок крейдового левкасу або зароблення воском. Зачищення країв авторського левкасу. Підготовка місця для накладання нового левкасу. Проклейка краю левкасу і місця накладання нового левкасу з приготуванням клейкого розчину і левкасу. Заготівля матеріалів та інструменту. Багаторазове накладання розчину з просушуванням кожного шару з наступною шліфівкою.

Доповнення левкасу без видалення пізніх чинок левкасу в місцях втрат:

27-61-1 більше 1 дм²;

27-61-2 до 1 дм².

Доповнення левкасу з видалення пізніх чинок левкасу в місцях втрат:

27-61-3 більше 1 дм²;

27-61-4 до 1 дм².

Вимірник: дм² (1, 3), см² (2, 4)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-61-1	27-61-2	27-61-3	27-61-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,60	0,10	0,82	0,12
	Матеріали					
1632-19	Вата біла	кг	0,02	0,005	0,02	0,005
1546-10	Віск бджолиний	кг	0,005	0,001	0,005	0,001
1632-48	Клей рибний	кг	0,005	0,001	0,005	0,001
111-620	Крейда природна мелена	т	0,0001	0,00001	0,0001	0,00001
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,01	0,001	0,01	0,001
111-1712	Пігмент тертий	кг	0,01	0,001	0,01	0,001

Група 62 Видалення забруднень та плісняви з поверхні живопису, басми і окладу

Склад робіт: Просушка пам'ятки в приміщенні з нормальною температурою та вологістю повітря. Приготування розчинів. Зняття плівки плісняви. Промивання поверхні реактивами і дезінфектором. Повне видалення забруднень по встановленій методиці.

27-62-1 **Видалення забруднень з тильної сторони**

27-62-2 **Видалення легких забруднень з живопису**

27-62-3 **Видалення засмолених забруднень з живопису**

Вимірник : 1 дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-62-1	27-62-2	27-62-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,03	0,15	0,30
	Матеріали				
По проекту	Антисептик	кг	0,001	0,001	0,001
1632-19	Вата біла	кг	0,02	0,02	0,03
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,0025	0,0025	0,0025
1632-78	Мило дитяче	кг	0,001	0,001	0,001
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00001	0,00001	0,000015
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,005	0,005	0,005

Група 63 Видалення запису з авторського живопису з вибіркою розчищеного живопису

Склад робіт: Підготовка розчинників. Розм'якшення шару запису. Видалення запису з вибіркою.

27-63-1 **Видалення запису з живопису**

27-63-2 **Видалення запису з мініатюри**

Вимірник: 1дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-63-1	27-63-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	4,10	12,84
	Матеріали			
1632-107	Спирт нашатирний	кг	0,01	0,01
1632-19	Вата біла	кг	0,025	0,025
1632-67	Олія льняна	кг	0,025	0,025
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00001	0,00001
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,0125	0,0125

Група 64 Видалення оліфи та лаку з поверхні живопису

Склад робіт: Приготування розчинників та розчину. Накладання компресу, змоченого розчином. Видалення плівки оліфи або лаку з поверхні живопису тампоном і скальпелем.

Видалення оліфи та лаку з поверхні живопису:

27-64-1 оліфа гладка;

27-64-2 оліфа зариблена.

Вимірник: 1 дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-64-1	27-64-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,35	0,47
	Матеріали			
1632-19	Вата біла	кг	0,02	0,03
1632-67	Олія льняна	кг	0,02	0,03
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00001	0,000015
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,0125	0,0187

Група 65 Тонування втрат у живопису

Склад робіт: Приготування фарб. Тонування в межах втрат фарбованого шару.

Тонування простого живопису, розмір втрат в %:

27-65-1 до 10;
27-65-2 до 30;
27-65-3 більше 30.

Тонування живопису середньої складності, розмір втрат в %:

27-65-4 до 10;
27-65-5 до 30;
27-65-6 більше 30.

Тонування складного живопису, розмір втрат в %:

27-65-7 до 10;
27-65-8 до 30;
27-65-9 більше 30.

Тонування мініатюри, розмір втрат в %:

27-65-10 до 10;
27-65-11 до 30;
27-65-12 більше 30;
27-65-13 ретуш.

Вимірник: 1 дм² (1-9,13), 1 см² (10-12)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-65-1	27-65-2	27-65-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,61	1,2	2,02
	Матеріали				
1632-45	Фарби темперні	тюб	0,5	1	1,5
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,005	0,01	0,015
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,000001	0,000001	0,000001
1546-19	Кислота оцтова	т	0,0000001	0,0000001	0,0000001
1632-124	Яйце куряче	шт	0,1	0,1	0,1

Продовження групи 65 (норми з 4 по 6)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-65-4	27-65-5	27-65-6
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,85	1,69	2,81
	Матеріали				
1632-45	Фарби темперні	тюб	0,5	1	1,5
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,005	0,01	0,015
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,000001	0,000001	0,000001
1546-19	Кислота оцтова	т	0,0000001	0,0000001	0,0000001
1632-124	Яйце куряче	шт	0,1	0,1	0,1

Продовження групи 65 (норми з 7 по 9)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-65-7	27-65-8	27-65-9
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,45	2,75	4,85
	Матеріали				
1632-45	Фарби темперні	тюб	0,5	1	1,5
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,005	0,01	0,015
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,000001	0,000001	0,000001
1546-19	Кислота оцтова	т	0,0000001	0,0000001	0,0000001
1632-124	Яйце куряче	шт	0,1	0,1	0,1

Продовження групи 65 (норми з 10 по 13)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-65-10	27-65-11	27-65-12	27-65-13
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,25	0,45	0,76	0,32
	Матеріали					
1632-45	Фарби темперні	тюб	0,5	1	1,5	0,5
111-1668	Оліфа натуральна	кг	0,005	0,01	0,015	0,005
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,000001	0,000001	0,000001	0,000001
1546-19	Кислота оцтова	т	0,0000001	0,0000001	0,0000001	0,0000001
1632-124	Яйце куряче	шт	0,1	0,1	0,1	0,1

Група 66 Покриття розчищеного живопису, басми і окладу оліфою та лаком

Склад робіт: Покриття живопису оліфою (або лаком) з багаторазовим розрівнянням оліфи. Зняття лишку оліфи.

27-66-1 **Покриття розчищеного живопису, басми і окладу лаком**

27-66-2 **Покриття розчищеного живопису, басми і окладу оліфою**

Вимірник: 1 м²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-66-1	27-66-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,12	4,85
	Матеріали			
1632-19	Вата біла	кг	0,03	---
1632-41	Калька під олівець	м	0,5	0,5
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00005	0,00005
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,025	0,025
По проекту	Лак олійний	т	0,00015	---
111-1668	Оліфа натуральна	кг	--	0,15

Група 67 Укріплення зруйнованої деревини просочуванням розчином з дезинфекцією

Склад робіт: Приготування просочувального розчину згідно методики. Просочування дерева з послідуочим просушуванням просоченого дерева.

27-67-1 Укріплення зруйнованої деревини просочуванням розчином з дезинфекцією

Вимірник: 1 дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-67-1
1	2	3	4
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,33
	Матеріали		
По проекту	Антисептик	кг	0,01
1632-19	Вата біла	кг	0,005
1546-10	Віск бджолиний	кг	0,005
По проекту	Розчинник для лако-фарбових матеріалів	т	0,000008

Група 68 Обробка зворотної сторони ікони скипидарно - восковим розчином

Склад робіт: Приготування скипидарно - воскового розчину. Нанесення розчину на дошку

27-68-1 Обробка зворотної сторони ікони скипидарно - восковим розчином

Вимірник: 1 м²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-68-1
1	2	3	4
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,8
	Матеріали		
1546-10	Віск бджолиний	кг	0,025
1632-19	Вата біла	кг	0,05
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,025
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00005

Група 69 Доповнення паволоки в місцях втрат

Склад робіт: Калькування місця втрат та виготовлення шаблону. Підготування тканини (замочка, сушка і прасування). Зачистка дерева і краю левкасу. Проклейка деревини. Вирізання тканини по шаблону. Накладання паволоки на клейку речовину.

27-69-1 Доповнення паволоки в місцях втрат

Вимірник: 1 дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-69-1
1	2	3	4
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	3,01
	Матеріали		
1632-41	Калька під олівець	м	0,1
1632-48	Клей рибний	кг	0,005
111-1757	Рядно	м ²	0,025

Група 70 Видалення пізніших фактурних нашарувань ґрунту

Склад робіт: Виготовлення розм'якшуючої речовини. Накладання компресу (багаторазово). Зняття левкасу пошарово, багаторазово, скальпелем. Вибірка залишків левкасу.

27-70-1 Видалення пізніших фактурних нашарувань ґрунту

Вимірник: 1дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-70-1
1	2	3	4
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	9,51
	Матеріали:		
1632-19	Вата біла	кг	0,01
1632-67	Олія льняна	кг	0,005
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,000005
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,0125

Група 71 Зняття і постановка окладу або басми

Склад робіт: Підготовка схеми з нанесенням контуру басми Помітка на схемі місця знаходження кожного фрагменту басми і послідовність їх накладання. Маркірування кожного фрагменту басми.

27-71-1 **Зняття басми**

27-71-2 **Постановка басми**

27-71-3 **Зняття окладу**

27-71-4 **Постановка окладу**

Вимірник: 1 дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-71-1	27-71-2	27-71-3	27-71-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,38	0,42	0,22	0,25

Група 72 Склеювання і випрямлення дерев'яної основи ікони (картини)

Склад робіт: Виїмка шпонок (1). Зачистка склеюваних поверхонь (1). Багаторазове нанесення клею з витримуванням та з'єднання склеюваних дошок (1). Постановка притискних струбцин (1). Укладання пам'ятки в горизонтальне положення лицьовою стороною до низу (2,3). Багаторазове змочування зворотної сторони за допомогою періодично змочуваного і покриваючого всю поверхню дошки щільного шару тканини (2, 3). Постановки спеціальних затискачів після зняття тканини та витримка пам'ятки в затискачів до повного висихання (2, 3).

27-72-1 Склеювання дерев'яної основи ікони

Випрямлення основи ікони, розмір пам'ятки м²:

27-72-2 до 1;

27-72-3 більше 1.

Вимірник: 1 дм² поверхні, що склеюється (1), 1 пам'ятка (2, 3)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-72-1	27-72-2	27-72-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,93	2,15	4,61
	Матеріали:				
111-1647	Клей столярний сухий	кг	0,002	--	--
111-1604	Папір шліфувальний	м2	0,001	--	--
111-113	Бязь сурова	10 м2	-	0,2	0,2

Група 73 Скріплення дощок карасиками, скобами, рейками

Склад робіт: Вивчення фарбованої поверхні, виявлення наявності наскрізних або закритих тріщин. Визначення способу скріплення дощок. Підготовка по розміру рейок, карасиків, скоб. Підготовка місця для постановки карасика. Постановка рейки, карасика, скоби. Зачистка рейки, карасика, скоби.

27-73-1 **Скріплення дощок рейками**

27-73-2 **Скріплення дощок капасиками**

27-73-3 **Скріплення дощок скобами**

Вимірник: м (1), шт (2, 3)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-73-1	27-73-2	27-73-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,03	1,15	0,48

Група 74 Скріплення дощок шпонками

Склад робіт: Виготовлення дерев'яних шпонок (до 15 см); Підготовка місця для установки шпонки. Постановка шпонок.

Скріплення дощок шпонками, розмір шпонки, см:

27-74-1 до 15;

27-74-2 до 35;

27-74-3 до 60;

27-74-4 до 150.

Вимірник: 1шт. (шпонка)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-74-1	27-74-2	27-74-3	27-74-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,45	1,28	1,85	2,97

Група 75 Замурування тріщин в дошках (тирсою)

Склад робіт: Просушування тирси, просіювання її. Приготування клейкої речовини і заміс з тирсою. Зачистка поверхні деревини. Заробляння тріщин за декілька прийомів. Зачистка поверхні після замурування.

27-75-1 Замурування тріщин в дошках тирсою

Вимірник: 1 дм тріщини

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-75-1
1	2	3	4
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,07
	Матеріали		
111-1647	Клей столярний сухий	кг	0,005
111-631	Тирса деревна	м ³	0,000033
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,000005
111-1604	Папір шліфувальний	м ²	0,001

Група 76 Виймання ікони з іконостасу і вставлення в іконостас

27-76-1 Виймання ікони площею до 1 м² з іконостасу

27-76-2 Вставка ікон площею до 1 м² в іконостас

Вимірник: 1 пам'ятка

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-76-1	27-76-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,82	1,07

Група 77 Упакування і розпакування пам'ятки станкового живопису (ікони, картини)

Склад робіт: Укладання пам'ятки в ящику. Закріплення пам'ятки у нерухомому стані рейками, при необхідності з м'якими прокладками та папіром. При розпакуванні обережне зняття рейок и інших кріплень. Виїмка пам'ятки з ящика.

Упакування пам'ятки станкового живопису розміром, м²:

27-77-1 до 1,5;

27-77-2 більше 1,5.

Розпакування пам'ятки станкового живопису розміром, м²:

27-77-3 до 1,5;

27-77-4 більше 1,5.

Вимірник: 1 пам'ятка (ікона, картина)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-77-1	27-77-2	27-77-3	27-77-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,39	1,28	0,19	0,52
	Матеріали					
111-106	Папір обгортковий марка А (у листах) маса 1м ² 60 г.	т	0,0005	0,001	-	-
1632-20	Вата сіра	кг	1,0	2,0	-	-
111-1853	Цвяхи оцинковані будівельні	т	0,00001	0,00001	-	-
111-1893	Шпагат з луб'яних волокон	кг	0,15	0,15	-	-

Масляний живопис

Група 78 Обробка живопису і полотна від пилу з видаленням плісняви і дезинфекцією

Склад робіт: Очистка живопису із зворотної сторони полотна механічним засобом (тампоном, скальпелем щітками, пилососом). Обробка дезинфікуючою сумішшю з просушкою та приготуванням суміші. Видалення плісняви тампоном, періодично змінювати їх. Випресування дезинфікованого полотна (картону, дерева).

Обробка живопису і полотна від пилу з видаленням плісняви і дезинфекцією:

27-78-1 з лицьової сторони;

27-78-2 з зворотної сторони.

Вимірник: 1м²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-78-1	27-78-2
1	2	3	4	5
1	Витрати т руда художників-реставраторів	люд.-год.	2,36	1,45
	Матеріали			
1632-19	Вата біла	кг	0,100	0,100
1632-107	Спирт нашатирний	кг	0,005	0,005
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,0025	0,0025
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,187	0,125
По проекту	Антисептик	кг	0,003	0,004

Група 79 Профілактична заклејка живопису

Склад робіт: Нанесення клею на живописний шар (пензлем або пульверизатором). Накладка паперу і прокаткам резиноним валиком (або тампоном). Змочування заклејки теплою водою (3,4). Обережне видалення паперу з видаленням залишків клею з поверхні живопису (3,4)

Профілактична заклејка живопису:

27-79-1 живопис гладкий;
27-79-2 живопис фактурний.

Видалення заклејки:

27-79-3 живопис гладкий;
27-79-4 живопис фактурний.

Вимірник: 1м²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-79-1	27-79-2	27-79-3	27-79-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,11	1,75	1,36	2,25
	Матеріали					
1632-20	Вата сіра	кг	0,020	0,020	0,050	0,050
111-105	Папір обгортковий маса 1м ² 20г	т	0,0001	0,00015	-	-
111-107	Папір обгортковий марка А (у листах) маса 1 м ² 120 г	т	0,0002	0,00025	-	-
По проекту	Клейка речовина	кг	0,020	0,025	-	-
111-583	Марля побутова сурова	10м	0,001	0,001	0,001	0,001

Група 80 Натягування полотна на робочий підрамник зі збиранням підрамника

Склад робіт: Дотримання правильності розмітки шипів, підгонка їх, заробляння і лагодження сучків, перевірка кутів по діагоналі. Розкрій полотна з розмічуванням ниток. Розподілення полотна на підрамнику (рівномірні кромки, дотримування напрямлення ниток). Натягування полотна за допомогою щипців і цвяхів.

Натягування полотна на робочий підрамник зі збиранням підрамника, розмір полотна, м²

27-80-1 до 1;

27-80-2 до 3.

Вимірник: 1 м периметру

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-80-1	27-80-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,55	0,79
	Матеріали			
111-1853	Цвяхи оцинковані будівельні	т	0,00001	0,00002
111-1757	Рядно	м ²	1,6	1,6

Група 81 Укріплення фарбового шару

Склад робіт: Нанесення клею на живописний шар з заклеюю цигарковим папером. Припрасування з наступним опресуванням та висушуванням. Введення розчину шприцом. Видалення цигаркового паперу та залишків клею.

27-81-1 **Складне укріплення просочуванням з застосуванням ін'єкцій**

27-81-2 **Ін'єктування фарбового шару**

27-81-3 **Просочування фарбового шару**

Вимірник: 1 дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-81-1	27-81-2	27-81-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,59	0,45	0,37
	Матеріали				
1632-41	Калька під олівець	м	0,001	0,001	0,001
1632-48	Клей рибний	кг	0,005	0,005	0,005
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,005	0,005	0,005

Група 82 Усування прориву полотна

Склад робіт: Прасування зі зволоженням, опресовка, стягнення країв прориву, стоншення країв прориву полотна. Калькування місця прориву. Заготівка латки (проклейка полотна, крій латки з укладкою волокна з підбором ідентичного полотна). Опресування латки, проклейка, прасування, опресування.

Усування прориву полотна без втрат полотна:

27-82-1 з витягнутістю;

27-82-2 з усадкою.

Усування прориву полотна з втратами полотна:

27-82-3 підведення латки;

27-82-4 нарощування втрат полотна, картону, дерева.

Вимірник: см (1, 2, 3); см² (4)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-82-1	27-82-2	27-82-3	27-82-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,38	0,73	0,22	0,13
	Матеріали					
111-107	Папір обгортковий маса 1м ² 120 г	т	0,000005	0,000005	0,000005	0,000005
1632-41	Калька під олівець	м	0,005	0,005	0,005	0,005
1632-48	Клей рибний	кг	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001
111-1757	Рядно	м ²	0,001	0,001	0,001	0,001

Група 83 Видалення забруднень з поверхні живопису

Склад робіт: Приготування розчину. Розчистка ватним тампоном або за допомогою компресів.

Видалення забруднень з поверхні живопису :

- 27-83-1 гладкого;
 27-83-2 фактурного (і тонкого);
 27-83-3 без лакового покриття.

Вимірник: 1 дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-83-1	27-83-2	27-83-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,033	0,1	0,12
	Матеріали				
1632-20	Вата сіра	кг	0,01	0,02	0,01
1632-78	Мило дитяче	кг	0,005	0,01	0,005
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,000005	0,00001	0,000005

Група 84 Видалення лаку з поверхні живопису

Склад робіт: Підбирання та виготовлення розчину. Контроль зняття лаку за допомогою ультрафіолетових променів. Зняття лаку ватним тампоном.

Видалення лаку з поверхні живопису, лаки:

27-84-1 спиртові;

27-84-2 олійні.

Вимірник: 1 дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-84-1	27-84-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,35	0,71
	Матеріали			
1632-20	Вата сіра	кг	0,050	0,050
По проекту	Лак олійний	т	0,000005	0,000005
1632-67	Олія льняна	кг	0,005	0,005
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,000015	0,000015
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,00625	0,0125

Група 85 Регенерація лаку

Склад робіт: Приготування ящика Петенкофера, фланелевого полотна, змоченого ректифікатом. Накладання на картину з періодичною перевіркою и контролем часу регенерації.

Регенерація лаку, розкладання лаку:

27-85-1 поверхневе;

27-85-2 глибоке.

Вимірник: 1 дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	Розкладення лаку	
			поверхневе	глибоке
			27-85-1	27-85-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,2	1,94
	Матеріали			
111-113	Бязь сурова	10 м2	0,001	0,001
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,0125	0,0187

Група 86 Видалення запису з поверхні живопису з вибіркою

Склад робіт: Підбирання та приготування розчину. Зняття запису за допомогою тампонів (або компресу). Вибірка залишків запису скальпелем. Нейтралізація живописного шару.

Видалення запису з поверхні живопису з вибіркою, живопис:

27-86-1 фактурний;

27-86-2 гладкий.

Вимірник: 1 дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	Живопис	
			фактурний	гладкий
			27-86-1	27-86-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	3,54	2,85
	Матеріали			
1632-19	Вата біла	кг	0,05	0,05
1632-108	Спирт етиловий ректифікаційний	кг	0,00625	0,00625
1632-67	Олія льняна	кг	0,005	0,005
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00001	0,000015

Група 87 Усунення короблення та продавлювання полотна (картини)

Склад робіт: Заклейка живопису з просочуванням основи клеєм в місцях продавлювання і короблення. Прасування, опресовування з періодичною заміною фільтрувального паперу. Зняття латок в місцях проривів.

Усунення короблення та продавлювання полотна (картини):

27-87-1 з проривом полотна;

27-87-2 без прориву полотна.

Вимірник: 1 см² ушкодження полотна

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-87-1	27-87-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,07	0,16
	Матеріали			
1632-41	Калька під олівець	м	0,005	0,005
111-107	Папір обгортковий иаса 1м2 120г	т	0,000002	0,000002
1632-19	Вата біла	кг	0,001	0,001
111-1853	Цвяхи оцинковані будівельні	т	0,000001	0,000001
1632-69	Мед натуральний	кг	0,0001	0,0001
1632-48	Клей рибний	кг	0,0001	0,0001

Група 88 виправлення відставання дубльованого полотна

Склад робіт: Зволоження, прасування, притиснення, ін'єкція за необхідністю.

Виправлення відставання дубльованого полотна:

27-88-1 по краю полотна;

27-88-2 в середині полотна.

Вимірник: 1 см² відставання полотна

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-88-1	27-88-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,07	0,16
	Матеріали			
1632-41	Калька під олівець	м	0,005	0,005
1632-48	Клей рибний	кг	0,0001	0,0001

Група 89 Роздублювання полотна

Склад робіт: Роз'єднання полотна зі змочуванням та видаленням клею з зворотної сторони авторського полотна з додатковим розпарюванням.

Роздублювання полотна:

27-89-1 нескладне;

27-89-2 складне.

Вимірник: 1дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-89-1	27-89-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,76	1,8

Група 90. Дублювання полотна.

Склад робіт: Зачистка зворотної сторони авторського полотна з проклеюю. Проклейка дубльованого полотна з пемзуванням. Растяжка та фіксація полотна на дубльованому полотні. Прасовка полотна с живописом на мармуровій дошці (з накладанням його на дублет) за допомогою теплої та холодної праски.

Дублювання полотна, живопис:

27-90-1 гладкий;

27-90-2 фактурний.

Вимірник: 1 дм²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-90-1	27-90-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,63	1,1
	Матеріали			
111-107	Папір обгортковий масса 1м ² 120г	т	0,000005	0,000005
По проекту	Клейка речовина	кг	0,005	0,005
1632-90	Пемза	кг	0,01	0,01
111-1604	Папір шліфувальний	м ²	0,025	0,030

Група 91 Підведення ґрунту в місцях втрат

Склад робіт: Нанесення мастичної суміші в місцях втрат (шпателем, скальпелем, або пензлем) з попередньою зачисткою авторського полотна. Зачистка багаторазова.

Підведення ґрунту в місцях втрат, живопис гладкий в місцях втрат, дм²:

27-91-1 до 1;

27-91-2 більше 1;

27-91-3 **Підведення ґрунту в місцях втрат, живопис фактурний або імітація фактури полотна**

Вимірник: см² (1, 3); дм² (2)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-91-1	27-91-2	27-91-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,1	0,41	0,11
	Матеріали				
111-1642	Клей казеїновий	т	0,0000001	0,0000001	0,0000001
111-620	Крейда природна мелена	т	0,000005	0,00005	0,000005
По проекту	Лак олійний	т	0,000005	0,00005	0,000005

Група 92 Дублювання країв полотна

Склад робіт: Визначення розміру полотна. Розкрій смужок для країв.
Дублювання країв з прасуванням и сушкою.

Дублювання країв полотна, спосіб:

27-92-1 накладання;

27-92-2 стикування.

Вимірник: 1 м периметру

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-92-1	27-92-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,51	3,13
	Матеріали			
111-1642	Клей казеїновий	т	0,00001	-
111-1757	Рядно	м2	1,6	1,6

Група 93. Натягування на підрамник картини, виконаній на полотні

Склад робіт: Перевірка підрамника по діагоналі. Розподіл полотна на підрамнику. Попереднє закріплення полотна на підрамнику. Натягування полотна на підрамник з видаленням складок. Заправка кромки.

Натягування на підрамник картини, виконаній на полотні не дубльованому розміром, м²:

27-93-1 від 0,5 до 1,0;

27-93-2 до 3,0.

Натягування на підрамник картини, виконаній на полотні дубльованому, розмір м²:

27-93-3 від 0,5 до 1,0;

27-93-4 до 3,0.

Вимірник: 1м периметру

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-93-1	27-93-2	27-93-3	27-93-4
1	2	3	4	5	6	7
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,45	0,63	0,86	1,31
	Матеріали					
111-1853	Цвяхи оцинковані будівельні	т	0,00001	0,00002	0,00001	0,00002

Група 94. Відтворення живопису в місцях втрат фарбованого шару.

Склад робіт: Дослідження техніки письма автора. Приготування пігментів.
Приготування пігментів з лаком (ретельне перемішування).
Відтворення малюнка в кольорі та тоні автора.

Відтворення живопису в місцях втрат фарбованого шару, живопис складності:

- 27-94-1 простої;
- 27-94-2 середньої;
- 27-94-3 складної;
- 27-94-4 особливо складної;
- 27-94-5 мініатюра.

Вимірник: 1 см²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	Відтворення втрат складності		
			простої	середньої	складної
			27-94-1	27-94-2	27-94-3
1	2	3	4	5	6
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	0,73	1,3	2,3
	Матеріали				
По проекту	Лак олійний	т	0,000001	0,000001	0,000001
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,000001	0,000001	0,000001
111-1712	Пігмент тертий	кг	0,001	0,001	0,001
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	0,1	0,1	0,1

Закінчення групи 94 (норми з 4 по 5)

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	Відтворення втрат складності	
			особливо складної	мініатюра
			27-94-4	27-94-5
1	2	3	7	8
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	5,0	9,10
	Матеріали			
По проекту	Лак олійний	т	0,000001	0,000001
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,000001	0,000001
111-1712	Пігмент тертий	кг	0,001	0,001
1632-46	Фарби олійні художні	тюб	0,1	0,1

Група 95. Покриття живопису лаком

Склад робіт: Приготування лаку необхідної концентрації (на скипидарі).
Нанесення флейцем (або тампоном) лаку на живопис за 2 рази.

Покриття живопису лаком , живопис:

27-95-1 гладкий;

27-95-2 фактурний.

Вимірник: 1 м²

Шифр ресурсу	Найменування ресурсу	Одиниця виміру	27-95-1	27-95-2
1	2	3	4	5
1	Витрати труда художників-реставраторів	люд.-год.	1,45	1,75
	Матеріали			
По проекту	Лак олійний	т	0,00015	0,00015
По проекту	Розчинник для лакофарбових матеріалів	т	0,00005	0,00005

ЗМІСТ

Технічна частина	1
Кошторисні норми	9
Історико –архівні дослідження та графічні роботи.....	9
Група 1. Історико-архівні дослідження	9
Група 2. Замальовка кроки, калькування схем та їх пофарбування	12
Група 3. Складання паспортів, відомостей, журналів	13
Група 4. Пробне укріплення та розчистка стінопису.....	14
Монументальний живопис	14
Монументальний живопис по тинькуванню.....	15
Група 5. Укріплення відшарування від основи ґрунту стінопису ін'єктуванням зв'язувального розчину.....	15
Група 6. Укріплення структурно-зруйнованого штукатурного шару.	17
Група 7. Укріплення ґрунту, відшарованого від основи, механічним способом (клямерами)	18
Група 8. Бортове укріплення штукатурного шару	19
Група 9. Забивання тріщин у ґрунті живопису.....	20
Група 10. Забивання тріщин в кладці з стінописом.	21
Група 11. Доповнення штукатурки в живопису в місцях великих втрат.....	22
Група 12. Доповнення ґрунту (штукатурки) живопису в місцях дрібних втрат	24
Група 13. Шпаклювання втрат ґрунту живопису	25
Група 14. Видалення цвяхів з стародавнього ґрунту стінопису з обробкою цвяхів у ґрунті (при необхідності).....	26
Група 15. Видалення зруйнованого ґрунту живопису або пізніших вставок	28
Група 16. Закріплення розчином зруйнованого фарбованого шару (лущення, спученість та розпилення)	29
Група 17. Закріплення розчином дуже зруйнованого фарбованого шару (лущення, спученість та розпилення).....	30
Група 18. Видалення плесні з живописного шару з дезинфекцією.	31
Група 19. Видалення бруду з поверхні живопису	32
Група 20. Видалення засмоленої кіптяви, що важко видаляється з стінопису, який виконано в масляній темперній техніці та фрески.....	33
Група 21. Видалення засмоленої кіптяви, що важко видаляється з клеєвого стінопису	34
Група 22. Видалення іржі з поверхні живопису	35
Група 23. Видалення емчуги з стінопису	36
Група 24. Видалення оліфи або лаку з поверхні живопису без зняття запису.....	37
Група 25. Видалення з живопису запису з вибіркою.	38
Група 26. Видалення часткової записі с живопису з вибіркою.	39
Група 27. Видалення шпаклівки з живопису.	40
Група 28. Видалення шару штукатурки з живопису за допомогою промивки та вибірки на розкритій поверхні живопису.....	41
Група 29. Калькування живопису з при порохом та малюванням контуру.....	42
Група 30. Розробка ескізу для відтворення втраченого або сильно зруйнованого живопису.	44
Група 31. Виготовлення картону в натуральну величину для відтворення утрачених місць живопису.	55
Група 32. Копіювання живопису в матеріалі аналогічному оригіналу.....	57
Група 33. Відтворення живопису в місцях утрат в кольорі та тоні авторського живопису.	59

Група 34. Тонування втрат живопису (випадіння фарби, тріщини, подряпини та інші малі пошкодження).....	63
Група 35. Копіювання живопису на папері.....	65
Група 36. Складання кольорів.....	65
Монументальний живопис на фрагментах	66
Група 37. Зняття фрагментів живопису з стіни	66
Група 38. Заклейка затилля знятого з стіни або розкопа фрагменту стінопису.....	67
Група 39. Монтування знятого фрагменту на основу для експозиції.....	68
Група 40. Встановлення та закріплення (монтування) фрагменту на попереднє місце	69
Група 41. Підбір та склеювання розрізнених фрагментів стінопису.....	70
Група 42. Зняття фрагменту стінопису на місці зондажних досліджень.....	71
Монументальний живопис на полотні	72
Група 43. Зняття полотна з живописом з основи (штукатурка, дерево)	72
Група 44. Зняття живопису на полотні з підрамником зі стіни, плафону.....	72
Група 45. Наклеювання полотна на основу (штукатурку, дерево).....	73
Група 46. Виправлення дефектів полотна (збугреність, придавленість) на основі (стіні, плафони і т. і)	75
Група 47. Підведення ґрунту на полотно.....	76
Група 48. Підклейка полотна, який частково відстав від основи (штукатурка, дерево).....	77
Група 49. Заробка швів стиковки полотна.....	78
Група 50. Виправлення відставання дубльованого полотна, роздублювання полотна.....	79
Група 51. Видалення реставраційного запису або лаку з живопису.....	80
Група 52. Тонування втрат живопису.....	81
Група 53. Укріплення фарбового шару	83
Група 54. Натягування полотна на робочий підрамник із збиранням підрамника.....	54
Група 55. Натягування на підрамник картини, виконаній на полотні з збиранням підрамника	85
6 Станковий живопис (темперний і масляний)	86
6.1 Темперний живопис	86
Група 56. Профілактична заклейка живопису.....	86
Група 57. Відмивка профілактичної заклейки з живопису	87
Група 58. Укріплення фарбової поверхні.....	88
Група 59. Виймання цвяхів, металевих скоб з дерев'яної основи ікони (картини).....	89
Група 60. Укріплення зруйнованого або відставшого від основи левкаса і паволоки	90
Група 61. Доповнення левкасу з видаленням зруйнованого пізнього левкасу або воскових чинок.....	91
Група 62. Видалення забруднень та плісняви з поверхні живопису, басми і окладу.....	92
Група 63. Видалення запису з авторського живопису з вибіркою розчищеного живопису.....	93
Група 64. Видалення оліфи та лаку з поверхні живопису.....	94
Група 65. Тонування втрат у живопису.....	95
Група 66. Покриття розчищеного живопису, басми і окладу оліфою та лаком.....	98
Група 67. Укріплення зруйнованої деревини просочуванням розчином з дезинфекцією.....	99
Група 68. Обробка зворотної сторони ікони скипидарно - восковим розчином.....	100
Група 69. Доповнення паволоки в місцях втрат	100
Група 70. Видалення пізніших фактурних нашарувань ґрунту.....	101
Група 71. Зняття і постановка окладу або басми	102
Група 72. Склеювання і випрямлення дерев'яної основи ікони (картини)	103
Група 73. Скріплення дощок карасиками, скобами, рейками.....	104
Група 74. Скріплення дощок шпонками.....	104
Група 75. Заробляння тріщин в дошках (тирсою).....	105
Група 76. Нагляд і виїмка ікони з іконостасу і вставлення в іконостас.....	105

Група 77. Упаковування і розпаковування пам'ятки станкового живопису (ікони, картини)	106
Олійний живопис	107
Група 78. Обробка живопису і полотна від пилу з видаленням плісняви і дезинфекцією.	107
Група 79. Профілактична заклепка живопису.	108
Група 80. Натягування полотна на робочий підрамник зі збиранням підрамника.	109
Група 81. Укріплення фарбованого шару.	110
Група 82. Усування прориву полотна.	111
Група 83. Видалення забруднень з поверхні живопису.	112
Група 84. Видалення лаку з поверхні живопису.	113
Група 85. Регенерація лаку	114
Група 86. Видалення лаку з поверхні живопису з вибіркою.	114
Група 87. Усування жолоблення та продавлювання полотна (картини).	115
Група 88. Виправлення відставання дубльованого полотна.	115
Група 89. Роздублювання полотна	116
Група 90. Дублювання полотна	116
Група 91. Підведення ґрунту в місцях втрат	117
Група 92. Дублювання країв полотна	118
Група 93. Натягування на підрамник картини, виконаній на полотні	119
Група 94. Відтворення живопису в місцях втрат фарбованого шару	120
Група 95. Покриття живопису лаком	121